

Aangetekend MBVO

Openbare versie

Technicolor Dreamcoat B.V.
Het bestuur
Johan van Hasseltweg 43-I
1021 KN AMSTERDAM

Datum	12 juli 2013
Ons kenmerk	[REDACTED]
Pagina	1 van 33
Kopie aan	mrs. G.J. Brugman en M. Rijnhart
E-mail	[REDACTED]
Betreft	Oplegging bestuurlijke boete

Geacht bestuur,

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft besloten aan Technicolor Dreamcoat B.V., voorheen genaamd Friendly Finance B.V. (Friendly Finance)¹, een bestuurlijke boete van € 2.000.000,- op te leggen wegens overtreding van artikel 2:60, eerste lid, van de Wet op het financieel toezicht (Wft). De boete wordt opgelegd, omdat Friendly Finance in de periode van 10 juni 2011 tot en met 2 mei 2012 in Nederland aan consumenten krediet heeft aangeboden zonder te beschikken over de daartoe vereiste vergunning van de AFM.

Friendly Finance bood consumenten de mogelijkheid om bijvoorbeeld al over een gedeelte van hun loon te beschikken, voordat dit door hun werkgever werd uitbetaald. Friendly Finance kocht de nog niet opeisbare loonvordering van de consument voor een aanzienlijk lager bedrag dan de waarde van die vordering zelf. Nadat de consument zijn loon had ontvangen, moest hij het verkochte gedeelte daarvan binnen één dag aan Friendly Finance doorbetalen. Bij te late betaling was de consument een contractuele boete verschuldigd. Naar het oordeel van de AFM heeft Friendly Finance met deze constructie flitskrediet aangeboden.

Hieronder wordt het besluit toegelicht. Paragraaf 1 bevat een weergave van de feiten die ten grondslag liggen aan het besluit. In paragraaf 2 worden die feiten beoordeeld. Paragraaf 3 bevat het besluit en in paragraaf 4 staat hoe Friendly Finance bezwaar tegen dit besluit kan maken. De versie van het besluit, die openbaar wordt gemaakt, is als bijlage bijgevoegd.

---

¹ Van 14 februari 2011 tot 16 mei 2013 was de naam van de onderneming Friendly Finance B.V. Omdat de overtreding in deze periode is begaan, wordt de onderneming in dit boetebesluit verder aangeduid als Friendly Finance.

1. Feiten

1.1 Verloop van het onderzoek

Eerst wordt in paragraaf 1.1.1 weergegeven welke informatie de AFM in haar onderzoek heeft aangetroffen op de website van Friendly Finance, www.betaaldag.nl. Daarna volgt in paragraaf 1.1.2 een weergave van het overige verloop van het onderzoek.

1.1.1 Onderzoek naar de website van Friendly Finance, www.betaaldag.nl

Op haar website www.betaaldag.nl heeft Friendly Finance aan consumenten de mogelijkheid geboden om een in de toekomst (niet verder gelegen dan één maand) opeisbare vordering aan Friendly Finance te verkopen. Het ging daarbij om vorderingen van de consument uit loon, huur of uitkering. De consument vulde hiertoe het aanvraagformulier op de website in. Friendly Finance beloofde vervolgens snel te zullen handelen: *“We laten u zo snel mogelijk weten of we u kunnen helpen en zullen u meteen een voorlopig aanbod doen”*. Zodra de koopovereenkomst was getekend, ontving de consument de afgesproken koopprijs op zijn rekening. Een dag nadat de consument zijn inkomen had ontvangen, moest hij het aan Friendly Finance verschuldigde bedrag voldoen.

De AFM heeft op 18 juli 2011 onder andere de volgende passages op de website zien staan:

1. *“Betaaldag geeft u direct de beschikking over toekomstige inkomsten. Dit doen we door een deel van uw inkomen te kopen. Bijvoorbeeld een deel van uw volgende salaris of een andere inkomstenbron. Met Betaaldag hoeft u niet meer te wachten op uw geld.”*
2. *“BETAALDAG.NL koopt alle soorten inkomen in ruil voor contant geld: bijvoorbeeld inkomen met betrekking tot:*
  - *loon van uw werkgever*
  - *toekomstige uitkering van uw verzekeringsmaatschappij*
  - *pensioen*
  - *huurinkomsten”*
3. *“Hoe werkt het?”*
  - *Vul ons aanvraagformulier in. Dit kost maar 2 minuten van uw tijd en verplicht u tot niets.*
  - *We laten u zo snel mogelijk weten of we u kunnen helpen en zullen u meteen een voorlopig aanbod doen.*
  - *Zodra u de koopovereenkomst heeft getekend, ontvangt u gewoonlijk binnen enkele uren de afgesproken koopprijs op uw rekening.*
  - *Een dag nadat u uw inkomen definitief heeft ontvangen, voldoet u het afgesproken bedrag op onze bankrekening.”*
4. **“Voorbeeld 1: salarisbetaling**
U heeft de 25ste van de maand recht op uw salaris, maar u heeft op de 3e van de maand al € 200,= nodig. Wij betalen u deze € 200,= direct uit. In ruil daarvoor verkoopt u een deel van het recht op uw salaris aan ons

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk XXXXXXXXXX
Pagina 3 van 33

voor € 250,=. Zodra uw salaris wordt uitbetaald, in dit geval uiterlijk op de 26ste van diezelfde maand, maakt u het afgesproken deel van uw salaris aan ons over. In dit geval dus € 250,=."

5. "Betaaldag.nl maakt gebruik van wat met een duur woord cessie heet. In feite is dit gewoon een koopovereenkomst tussen u en Betaaldag.nl. Dit betekent dat alles ook precies zo verloopt als u dat van een koop gewend bent."
6. "Als u het aan ons verkochte inkomen niet aan ons voldoet binnen 1 dag na de dag die u heeft gekozen om de vordering voor ons te innen, dan bent u een vergoeding verschuldigd van € 7. Als u een dag later de vordering nog niet aan ons heeft voldaan, dan bent u een extra vergoeding verschuldigd van € 17. Vanaf de derde dag dat u te laat bent de vordering te voldoen, sturen we u op uw kosten herinneringspost. Daarvoor brengen wij bij u administratieve kosten van € 10 per brief in rekening."
7. "Heeft u laten zien dat u recht heeft op het inkomen en ons aanbod accepteert, dan maken wij het geld binnen 20 minuten naar u over."
8. "Betaaldag.nl is een unieke dienstverlening waarbij klanten met ongekeerde snelheid, gebruikersgemak en flexibiliteit kortlopende leningen worden geboden."
9. "Voor nieuwe klanten is er een maximale koopprijs van € 300,00. Naarmate de relatie tussen u en Betaaldag.nl beter wordt, kan dit oplopen tot een totaal van € 750,00."

De AFM heeft op 20 december 2011 op de website dezelfde passages aangetroffen als hiervoor weergegeven onder 1 tot en met 6.²

De AFM heeft op 3 mei 2012 op de website dezelfde passages aangetroffen als hiervoor weergegeven onder 1, 2, 5 en 7. De overige passages zijn als volgt gewijzigd, waarbij tussen haken de gewijzigde en/of aanvullende tekst staat:

3. "Hoe werkt het?
  - Vul ons aanvraagformulier in. Dit kost maar [enkele] minuten van uw tijd en verplicht u tot niets.
  - We laten u zo snel mogelijk weten of we u kunnen helpen en zullen u meteen een voorlopig aanbod doen.
  - Zodra u de koopovereenkomst heeft getekend, ontvangt u [zo snel mogelijk] de afgesproken koopprijs op uw rekening.
  - Een dag nadat u uw inkomen definitief heeft ontvangen, [en namens ons het verkochte deel heeft geïncasseerd stort u dat] op onze bankrekening."

---

² Ten aanzien van de passages 7 tot en met 9 kan dit niet worden beoordeeld, omdat daarvan op 20 december 2011 geen uitdraai is gemaakt. Zie echter ook hetgeen hierna wordt opgemerkt over de op 3 mei 2012 aangetroffen passages 7 tot en met 9.

4. **“Voorbeeld 1: salarisbetaling**

U heeft de 25ste van de maand recht op uw salaris, maar u heeft op de 3e van de maand al € 200,= nodig. Wij betalen u deze € 200,= direct uit. In ruil daarvoor verkoopt u een deel van het recht op uw salaris aan ons voor € 250,=. Zodra [u voor ons het aan ons verkochte deel heeft geïncasseerd, dus nadat] uw salaris [is] uitbetaald, in dit geval uiterlijk op de 26ste van diezelfde maand, [stort u dat op onze rekening.] In dit geval dus € 250,=.”

6. *“Als u het aan ons verkochte inkomen niet [zoals afgesproken meteen] binnen1 dag na de dag die u heeft gekozen om de vordering voor ons te innen [en vervolgens aan ons door te betalen], dan bent u een vergoeding verschuldigd van € 7. Als u een dag later de vordering nog niet aan ons heeft [doorbetaald], dan bent u een extra vergoeding verschuldigd van € 17. Vanaf de derde dag dat u te laat bent [met doorbetaling van] de vordering, sturen we u op uw kosten herinneringspost. Daarvoor brengen wij bij u administratieve kosten van € 10 per brief in rekening.”*
8. *“Betaaldag.nl is een unieke dienstverlening waarbij klanten met ongeken­de snelheid, gebruikersgemak en flexibiliteit [inkomen kunnen verkopen en dus direct over hun geld kunnen beschikken].”*
9. *“Voor nieuwe klanten is er een maximale koopprijs van € [450,00]. Naarmate de relatie tussen u en Betaaldag.nl beter wordt, kan dit oplopen tot een totaal van € [1000,00].”*

In de algemene voorwaarden van Friendly Finance, die op de website zijn gepubliceerd (raadpleegdatum 18 juli 2011), staat onder meer:

10. **“Verkoper:** *degene die een vordering ter verkoop heeft aangeboden aan Betaaldag.nl en met wie Betaaldag.nl een Koopovereenkomst heeft gesloten.”*
11. *“3.2 Ten behoeve van het aangaan van de Koopovereenkomst en ter verkrijging van de daaruit voortvloeiende Koopprijs ontvangt Verkoper het Aankoopvoorstel nadat Verkoper kenbaar heeft gemaakt zijn of haar vordering te willen verkopen.”*
12. *“3.4 Het aanbieden van een vordering ter verkoop kan uitsluitend worden gedaan door middel van het invullen van het daartoe bestemde formulier op de Website.”*
13. *“5.3 Een Koopovereenkomst tussen Betaaldag.nl en Verkoper komt slechts tot stand, indien Betaaldag.nl een Aankoopvoorstel strekkende tot het doen van een aanbod de vordering te kopen tegen de Koopprijs, aan Verkoper kenbaar heeft gemaakt op de wijze als hierna bepaald en Verkoper dit voorstel heeft aanvaard.”*
14. *“6.1 Zodra Verkoper de overgedragen vordering aan Betaaldag.nl op basis van de Koopovereenkomst namens Betaaldag.nl van de debiteur heeft geïncasseerd en voorts heeft voldaan aan Betaaldag.nl eindigt de Koopovereenkomst.”*
15. *“6.7 Ontvangen betalingen zullen, ongeacht anders luidende aanduidingen van Verkoper, in de eerste plaats strekken ter voldoening van de uit hoofde van of in verband met de Koopovereenkomst verschuldigde incassokosten, vervolgens van de boetekosten uit hoofde van of voortvloeiende uit de Koopovereenkomst en voorts ter voldoening van het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag uit hoofde van de Koopovereenkomst.”*

16. *“8.2 Onverminderd het bepaalde in artikel 8.1, is Verkoper aan Betaaldag.nl in geval van niet tijdige betaling een vertragsboete verschuldigd. Deze boete strekt ertoe Verkoper aan te sporen zijn verplichtingen alsnog zo snel mogelijk na te komen. Indien Verkoper niet binnen één dag na de contractueel afgesproken datum van voldoening het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag heeft voldaan, is Verkoper een vergoeding aan Betaaldag.nl verschuldigd van € 7. Indien Verkoper de daaropvolgende dag het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag wederom niet heeft overgedragen aan Betaaldag.nl, dan is Verkoper een extra vergoeding aan Betaaldag.nl verschuldigd van € 17. Elke opvolgende dag dat Verkoper ten aanzien van de overdracht van het namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag in verzuim is, zal Betaaldag.nl op kosten van Verkoper aan Verkoper herinneringspost sturen. Daarvoor zullen door Betaaldag.nl administratieve kosten ter hoogte van € 10 per brief in rekening worden gebracht.”*
17. *“8.3 De aanmaningen, in geval van het niet tijdig voldoen van het uit hoofde van de Koopovereenkomst namens Betaaldag.nl geïncasseerde bedrag door Verkoper, zullen worden verzonden per gewone post, per e-mail of per SMS naar het adres of telefoonnummer dat Verkoper in op de Website heeft opgegeven. Betaaldag.nl is tevens gerechtigd desgewenst brieven per aangetekende post te verzenden. De kosten die Betaaldag.nl in verband met het voorgaande is genoodzaak te maken, zullen aan Verkoper in rekening worden gebracht naast de kosten in artikel 8.2 genoemd.”*
18. *“8.4 Niettegenstaande het overige in deze Voorwaarden bepaalde is Betaaldag.nl bevoegd aan Verkoper alle door Betaaldag.nl gemaakte kosten verband houdende met de niet tijdige overdracht door Verkoper van enig namens {Betaaldag.nl} geïncasseerd bedrag uit hoofde van de Koopovereenkomst in rekening te brengen, waaronder begrepen kosten die derde partijen maken ten behoeve van de incasso van het door Verkoper aan Betaaldag.nl over te dragen bedrag. Alle kosten verbonden aan in- of buitengerechtelijke incasso van het aan Betaaldag.nl over te dragen bedrag en/of enig ander door Verkoper aan Betaaldag.nl verschuldigd bedrag, waaronder de kosten verbonden aan het inschakelen van een incassobureau, komen voor rekening van Verkoper”.*
19. *“9.1 Verkoper verplicht zich Betaaldag.nl op eerste verzoek schadeloos te stellen en te vrijwaren van alle schade en kosten (inclusief kosten van in- of buitengerechtelijke incasso, juridische bijstand en proceskosten) welke Betaaldag.nl mocht lijden respectievelijk moet maken als gevolg van een tekortkoming door Verkoper in de nakoming van enige verplichting uit hoofde van of in verband met de Koopovereenkomst, daaronder begrepen doch uitdrukkelijk daartoe niet beperkt, enige verplichting tot overdracht van enig bedrag alsmede ingeval enige door Verkoper aan Betaaldag.nl gedane verklaring genoemd in deze Voorwaarden geheel of gedeeltelijk onjuist mocht blijken te zijn.”*

De AFM heeft op 3 mei 2012 op de website dezelfde passages in de algemene voorwaarden aangetroffen als hiervoor weergegeven onder 10 en 12. De passages, weergegeven onder 14, 15, 16, 17, 18 en 19, zijn komen te vervallen. De overige passages zijn als volgt gewijzigd, waarbij tussen haken de gewijzigde en/of aanvullende tekst staat:

11. *“3.2 Ten behoeve van het aangaan van de Koopovereenkomst en ter verkrijging van de daaruit voortvloeiende Koopprijs ontvangt Verkoper het Aankoopvoorstel nadat Verkoper kenbaar heeft gemaakt zijn of haar vordering te willen verkopen [en nadat de identiteit van Verkoper is vastgesteld en de geldigheid van de ter verkoop aangeboden vordering is geverifieerd].”*

13. “5.[2] *Een Koopovereenkomst tussen Betaaldag.nl en Verkoper komt slechts tot stand, [nadat] Betaaldag.nl [de geldigheid van het te koop aangeboden vordering na controle akkoord heeft bevonden, de Verkoper heeft kunnen identificeren en] een Aankoopvoorstel strekkende tot het doen van een aanbod de vordering te kopen tegen de Koopprijs, aan Verkoper kenbaar heeft gemaakt op de wijze als hierna bepaald en Verkoper dit voorstel heeft aanvaard.*”

1.1.2 Overig onderzoek

Op 25 mei 2011 heeft de AFM telefonisch contact opgenomen met Friendly Finance. De AFM heeft Friendly Finance erop gewezen dat de Richtlijn Consumentenkrediet 2008/48/EG³ was geïmplementeerd en dat hierdoor alle consumentenkredieten vielen onder de werking van de Wft, ongeacht de looptijd. Friendly Finance gaf aan dat zij van mening was dat de Wft niet op haar activiteiten van toepassing was.

Op 4 juli 2011 heeft de AFM telefonisch contact opgenomen met de advocaten van Friendly Finance (ook waar het contact via de advocaat liep, wordt hierna steeds gesproken over Friendly Finance). Er is gesproken over de website en reclame-uitingen van Friendly Finance. Friendly Finance is onder andere gewezen op artikel 53 van het Besluit Gedragstoezicht financiële ondernemingen Wft (BGfo Wft). Tevens heeft de AFM Friendly Finance verzocht aan te geven of, en zo ja welke, wijzigingen zij ten aanzien van reclame-uitingen en de website zou gaan doorvoeren. Na afloop heeft de AFM per e-mail de inhoud van het telefoongesprek bevestigd.

Per e-mail van 5 juli 2011 heeft Friendly Finance gereageerd. Zij stelt onder meer: “*Vooropgesteld dient te worden dat het businessmodel dat Friendly Finance thans hanteert een geheel andere is dan het model dat zij hanteerde voor implementatie van de richtlijn consumentenkrediet, toen (op dat moment door Easy Credit) Flitskredieten werden aangeboden. Via de website van Friendly Finance, namelijk www.betaaldag.nl, wordt evenwel geen krediet meer aangeboden.*” Ook zal Friendly Finance de website niet aanpassen, om de volgende redenen: “*Indien op de website een zogenaamde ‘krediettabel’ wordt opgenomen, dan wel indien een kredietwaarschuwing wordt opgenomen leidt dit ons inziens tot verwarring bij de potentiële koper, er is immers geen sprake van krediet. Voor wat betreft de krediettabel is het tevens niet mogelijk om de informatie, die hierin behoort te worden opgenomen, weer te geven. Friendly Finance kan immers niet een debetrentevoet, termijnbedragen of een jaarlijks kostenpercentage weergeven, omdat deze er niet zijn.*”

Op 18 juli 2011 heeft de AFM een informatieverzoek aan Friendly Finance gestuurd, waarbij onder meer is verzocht om gegevens te verstrekken over de modaliteiten van de aangeboden diensten.

Op 21 juli 2011 heeft de AFM een reactie op het informatieverzoek ontvangen. Daarin verklaart Friendly Finance dat zij geen krediet aanbiedt en derhalve niet artikel 2:60 Wft overtreedt. Ter onderbouwing vermeldt Friendly Finance het volgende: “*In verband met de nieuwe wetgeving per 25 mei 2011 biedt Friendly Finance geen krediet meer aan, maar koopt zij vorderingen op. Door Friendly Finance worden (een deel van (toekomstige) vorderingen van derden ex artikel 7:1 BW opgekocht en aldus gecedeerd ex artikel 3:94 BW. Friendly Finance incasseert*

---

³ Richtlijn 2008/48/EG van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 23 april 2008 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 87/102/EEG (Pb EU L 133).

vervolgens de door haar gekochte vordering bij de schuldenaar. Er is dus sprake van koop/verkoop en niet van het aanbieden van krediet.”

Op 1 augustus 2011 heeft de AFM een aanvullende reactie van Friendly Finance op het informatieverzoek ontvangen. Hierin maakt Friendly Finance een onderscheid tussen het aanbieden van krediet door EasyCredit tussen 25 mei 2011 en 11 juni 2011 en de activiteiten van Friendly Finance vanaf 11 juni 2011. In de reactie staat onder meer:

- *“Op 11 oktober 2010 heeft Friendly Finance (op dat moment onder de naam EasyCredit B.V.) zich ingeschreven in het handelsregister en heeft zij vanaf 17 december 2010 kortlopende kredieten aangeboden via de website www.easycredit.nl. EasyCredit was niet vergunningplichtig op grond van het toenmalige artikel 2:60 Wft, aangezien de aangeboden en verstrekte kredieten onder de uitzondering van artikel 1:20 Wft vielen.”*
- *“Om elk misverstand ten aanzien van het aanbieden van krediet te voorkomen heeft EasyCredit haar statutaire naam gewijzigd in Friendly Finance B.V. en heeft na verwijdering van de website www.easycredit.nl louter commerciële activiteiten ontplooid op basis van haar nieuwe (handels)naam. Deze commerciële activiteiten zijn gebaseerd op een nieuw en volstrekt ander businessmodel. In de voetnoot staat vervolgens: “De wijziging van de statutaire naam is vanwege administratieve redenen overigens eerder doorgevoerd, onder de naam Friendly Finance is evenwel geen krediet aangeboden.”*
- *“Onder de handelsnaam Friendly Finance is de website www.betaaldag.nl opgezet, welke per 10 juni 2011 toegankelijk is. Via deze website wordt nadrukkelijk geen krediet aangeboden, maar het volgende. Friendly Finance koopt (toekomstige) vorderingen op. Via de website kan een partij zijn vordering te koop aanbieden aan Friendly Finance. Friendly Finance geeft vervolgens aan of en voor welk bedrag zij bereid is de vordering te kopen. Na aanbod en aanvaarding ontstaat een koop/verkoop overeenkomst zoals bedoeld in artikel 7:1 van het Burgerlijk Wetboek. Ten aanzien van de mogelijk te verkopen vorderingen kan gedacht worden aan een vordering uit hoofde van een huurovereenkomst, arbeidsovereenkomst of elke andere verbintenis, waarbij een (toekomstige) vordering vatbaar is voor overdracht. Indien de verkopende partij het aanbod van Friendly Finance accepteert, komt een verkooptransactie tot stand op basis waarvan de vordering of een deel van de vordering wordt overgedragen aan Friendly Finance. De verkopende partij ontvangt vervolgens de koopprijs van Friendly Finance. De levering vindt plaats door middel van een onderhandse akte van cessie, zoals bedoeld in artikel 3:94 van het Burgerlijk Wetboek. Friendly Finance wordt als zodanig eigenaar van de vordering en incasseert de vordering, op het moment dat deze opeisbaar wordt.”*
- *“Op grond van het voorgaande ontplooit Friendly Finance geen activiteiten, waar zij op basis van artikel 2:60 Wft vergunningplichtig voor is.”*
- *“Periode 26 mei 2011 – 10 juni 2011
In voornoemde periode na de implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet heeft EasyCredit nieuwe kredieten aangeboden tegen geen of onbetekenende kosten.”*
- *“Kort gezegd zijn onder de (handels)naam EasyCredit gedurende de periode 17 december 2010 tot en met 10 juni 2011 kortlopende kredieten aan consumenten verstrekt. Zowel voor als na de implementatie van de Richtlijn Consumentenkrediet heeft EasyCredit gehandeld zoals weergegeven in de (op dat moment) geldende uitzondering genoemd in artikel 1:20 sub f van de Wft.*

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 8 van 33

Hierna is onder de (handels)naam Friendly Finance geen krediet aangeboden en heeft zij haar activiteiten ingrijpend gewijzigd.”

- *“Friendly Finance stelt voorop dat het genoemde citaat (“zolang u zich aan de overeenkomst houdt, zullen er nooit extra kosten in rekening worden gebracht”) afkomstig is van de website www.betaaldag.nl en derhalve geen betrekking heeft op een kredietovereenkomst. Het citaat heeft betrekking op een koop/verkoop overeenkomst zoals bedoeld in artikel 7:1 BW.
ad a: Friendly Finance behaalt een marge, namelijk het verschil tussen de koopprijs van de verkochte vordering en de omvang van de verkochte vordering, op het moment dat Friendly Finance de verkochte vordering incasseert. Deze marge kan uiteraard per vordering verschillen en is afhankelijk van verschillende factoren.
ad b: Er kan geen krediet worden aangegaan door nieuwe of bestaande klanten bij Friendly Finance. Aldus kan geen splitsing worden gemaakt tussen kosten die zijn gemoeid met het aangaan van een krediet.”*
- *“Het is niet mogelijk om met Friendly Finance een kredietovereenkomst aan te gaan. Aldus kunnen voornoemde eigenschappen niet nader worden gespecificeerd.”*
- *“Vanaf 10 juni 2011 houdt Friendly Finance zich bezig met het kopen van (toekomstige) vorderingen (www.betaaldag.nl). Partijen kunnen hun vorderingen verkopen aan Friendly Finance en ontvangen daarvoor de overeengekomen koopprijs.
Onder de (handels)naam Friendly Finance zijn dan ook geen kredieten aangeboden en zullen geen kredieten worden aangeboden. Onder de (handels)naam Friendly Finance is (en kan) om die reden niet in strijd met artikel 2:60 Wft (worden) gehandeld.”*

Bij deze brief heeft Friendly Finance cd-rom verstrekt, met onder meer de volgende gegevens:

- een overzicht van de in totaal 2575 kredieten die Friendly Finance onder de naam Easycredit aan consumenten heeft aangeboden in de periode van 26 mei 2011 tot en met 10 juni 2011;
- een overzicht van de in totaal 2187 kredieten die Friendly Finance onder de naam Easycredit aan consumenten heeft verstrekt in de periode van 26 mei 2011 tot en met 10 juni 2011;
- de Kredietvoorwaarden van Easycredit;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED] van 25 mei 2011 tot en met 22 juli 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED] van 25 mei 2011 tot en met 22 juli 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED] van 25 mei 2011 tot en met 22 juli 2011; en
- kopieën van de accountoverzichten van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED] van 25 mei 2011 tot en met 31 mei 2011 en van 1 juli 2011 tot en met 22 juli 2011.

Op 15 december 2011 heeft de AFM een aanvullend informatieverzoek aan Friendly Finance gestuurd, met betrekking tot de werkwijze van Friendly Finance bij het opkopen van vorderingen.

Op 21 december 2011 heeft Friendly Finance, vooruitlopend op de beantwoording van het informatieverzoek, per fax aan de AFM laten weten: “dat Friendly Finance geen krediet aanbiedt en derhalve niet artikel 2:60 Wft overtreedt. Conform de laatste alinea van uw brief bevestigen wij dan ook namens Friendly Finance dat geen

kredieten zullen worden verstrekt en dat Friendly Finance niet in strijd met artikel 2:60 Wft handelt en zal handelen.”

Na telefonisch overleg, heeft de AFM per e-mail van 27 december 2011 op verzoek van Friendly Finance de vragen 8b en 9b uit het informatieverzoek in omvang aangepast.

Op 9 januari 2012 heeft de AFM een reactie van Friendly Finance ontvangen op het informatieverzoek van 15 december 2011. In deze reactie is onder meer het volgende vermeld:

- *“Met betrekking tot de beantwoording van uw vragen verwijst Friendly Finance in eerste instantie naar al hetgeen reeds is aangegeven in de brief van 1 augustus 2011.”*
- *“In de periode na 10 juni 2011 hebben onder de handelsnaam EasyCredit geen activiteiten plaatsgevonden en zijn onder de nieuwe handelsnaam, Friendly Finance, in het geheel geen kredieten aangeboden danwel verstrekt.”*

- *“Bij de beantwoording [...] stelt Friendly Finance voorop dat via de website www.betaaldag.nl de mogelijkheid wordt geboden om een (deel van een (toekomstige)) vordering ter verkoop aan te bieden aan Friendly Finance. Het aanbod wordt dan ook gedaan door de verkopende partij. Friendly Finance houdt zich niet bezig met het actief benaderen van klanten, in die zin dat zij (potentiële) klanten niet actief een aanbod doet.*

Op de website www.betaaldag.nl wordt een indicatie gegeven van het bedrag dat Friendly Finance bereid zal zijn te betalen indien het aanbod van de verkopende partij door Friendly Finance wordt geaccepteerd. In de gevallen dat Friendly Finance daadwerkelijk bereid is over te gaan tot aankoop van de ter verkoop aangeboden vordering wordt de verkopende partij van de aanvaarding op de hoogte gebracht. Vervolgens komt een koopovereenkomst tot stand. Aldus kunnen geen ‘aanbiedingen’ van Friendly Finance worden overgelegd.”

- *“In totaal heeft Friendly Finance van 10 juni 2011 tot en met 29 december 2011 28.182 vorderingen gekocht.”*
- *“Voorop staat dat er geen sprake is van een acceptatiebeleid. [...] De verkopende partij dient persoonsgegevens aan te leveren en voorts gegevens ten aanzien van de te verkopen vordering. De gegevens [...] worden gecontroleerd via de databanken van Experian Nederland B.V.*

Voorts wordt door Friendly Finance telefonisch contact opgenomen met de verkopende partij om de verstrekte gegevens ten aanzien van het aanbod van de verkopende partij te verifiëren en te controleren. Mocht een verkopende partij telefonisch niet bereikbaar zijn of de opgegeven gegevens niet geverifieerd konden worden of niet correct zijn, aanvaardt Friendly Finance het aanbod niet en komt er geen koopovereenkomst tot stand.

Alvorens tot aankoop van de vordering over te gaan eist Friendly Finance een kopie van een geldig legitimatiebewijs van de verkopende partij. Voorts wordt gecontroleerd of de verkopende partij, handelingsbekwaam, handelingsbevoegd en 18 jaar of ouder is.”

- *“[...] wijst Friendly Finance erop dat de gekochte vordering niet “terugbetaald dient te worden”. Bij het aanbod van de verkopende partij wordt door de verkopende partij aangegeven op welk moment de debiteur van de vordering tot betaling zal overgaan.*

Bij aanbod van de verkopende partij wordt door de verkopende partij aangegeven op welk moment de debiteur van de vordering tot betaling zal overgaan. Voorts kan via de website www.betaaldag.nl worden

nagegaan welk bedrag Friendly Finance, gegeven het moment van opeisbaarheid van de vordering en gegeven de omvang van de vordering, bereid zal zijn te betalen bij de aanvaarding van het aanbod van de verkopende partij.”

- *“Friendly Finance is er gebaat bij dat de verkopende partij de afspraak nakomt om de vordering namens Friendly Finance te incasseren en het namens Friendly Finance geïncasseerde bedrag aan Friendly Finance te doen toekomen. [...] wordt enkele dagen voor de opeisbaarheid van de vordering de verkopende partij op zijn verplichtingen gewezen. Op de dag dat de verkopende partij zich uiterlijk verplicht heeft gesteld voor doorgeleiding van het namens Friendly Finance geïncasseerde bedrag zorg te dragen, wordt wederom de verkopende partij op zijn verplichtingen gewezen. Indien de verkopende partij vervolgens niet voldoet aan de verplichtingen die op hem rusten uit hoofde van de overeenkomst, wordt door Friendly Finance de contractueel overeengekomen boete ingeroepen in overeenstemming met de daarvoor contractueel overeengekomen bepalingen.”*
- *“[...] wijst Friendly Finance erop dat er geen kosten in rekening worden gebracht voor het verstrijken van ‘betalingstermijnen’, aangezien er geen betalingstermijnen bestaan. [...] Indien de verkopende partij in strijd handelt met de contractueel overeengekomen verplichting om namens Friendly Finance de verkochte vordering te incasseren en voor doorgeleiding van het aldus geïncasseerde bedrag voor de contractueel overeengekomen datum zorg te dragen, wordt de contractueel overeengekomen boete ingeroepen overeenkomstig de contractueel overeengekomen wijze. Friendly Finance heeft in 1142 van de 28.182 gevallen dat zij een koopovereenkomst is aangegaan de contractueel overeengekomen boeteclausule moeten inroepen, vanwege het wanpresteren van de verkopende partij.”*
- *“Vanaf 10 juni 2011 houdt Friendly Finance zich enkel bezig met het opkopen van (toekomstige) vorderingen via de website www.betaaldag.nl. Het is dan ook nadrukkelijk niet mogelijk om bij Friendly Finance een kredietovereenkomst aan te gaan. Onder de handelsnaam Friendly Finance zijn geen kredieten aangeboden en worden geen kredieten aangeboden.”*

Bij deze brief heeft Friendly Finance cd-rom verstrekt, met onder meer de volgende gegevens:

- een overzicht van de vorderingen die door Friendly Finance van consumenten zijn gekocht in de periode van 10 juni 2011 tot en met 29 december 2011;
- een standaard koopovereenkomst en ter illustratie 10 koopovereenkomsten die in de periode 10 juni 2011 tot en met 29 december 2011 gesloten zijn tussen Friendly Finance en 10 consumenten;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED], van 10 juni 2011 tot en met 22 december 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED], van 10 maart 2011 tot en met 28 december 2011;
- kopieën van de dagafschriften van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED], van 10 mei 2011 tot en met 22 december 2011; en
- het accountoverzicht van bankrekeningnummer [REDACTED] lopende bij [REDACTED], van 10 juni 2011 tot en met 23 december 2011.

Op het overzicht staan in totaal 28.182 overeenkomsten vermeld. De koopprijs die Friendly Finance volgens het overzicht in totaal heeft betaald voor de vorderingen bedraagt € 10.046.737,71 en de omvang van de te koop aangeboden vorderingen bedraagt in totaal € 12.037.712,32. De contractueel ingeroepen boetes bedragen in totaal

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 11 van 33

€ 67.700,-.

Op 27 februari 2012 heeft de AFM een voornemen tot het opleggen van een last onder dwangsom aan Friendly Finance verstuurd tot – kort gezegd – het staken en gestaakt houden van de overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft.

Op 6 maart 2012 heeft de AFM de schriftelijke zienswijze van Friendly Finance op het voornemen ontvangen.

Op 8 maart 2012 heeft Friendly Finance mondeling haar zienswijze op het voornemen gegeven. Samenvattend stelt Friendly Finance: *“dat de AFM ten onrechte stelt dat sprake is van kredietverstrekking door Friendly Finance. De economische werkelijkheid is belichaamd in de overeenkomst die wordt afgesloten. Een (deel van een (toekomstige) vorderingen wordt door haar eigenaar verkocht aan Friendly Finance, waarvoor door Friendly Finance een koopsom wordt betaald. De overdracht brengt met zich dat Friendly Finance tevens alle risico's van de vordering draagt, zoals die door een eigenaar van een vordering worden gedragen. De stelling dat de constructie cosmetisch van aard zou zijn, teneinde bestaande wetgeving te ontduiken, is dan ook zowel op feitelijke, juridische en ook economische gronden onjuist. De wijze waarop Friendly Finance de incassering van de door haar gekochte vorderingen heeft vormgegeven doet in dit verband niet ter zake. Zowel de koop, levering als de volmacht ten aanzien van individuele overeenkomsten zijn en worden volledig in overeenstemming met de bepalingen uit het Burgerlijk Wetboek vormgegeven.”*

Op 4 april 2012 heeft de AFM, conform het voornemen, een last onder dwangsom aan Friendly Finance opgelegd.

Op 6 april 2012 heeft de AFM van Friendly Finance een pro forma bezwaarschrift tegen de last onder dwangsom ontvangen. Daarin kondigt Friendly Finance aan dat een voorlopige voorziening bij de rechtbank Rotterdam zal worden ingediend om het bestreden besluit te schorsen en verlenging van de begunstigingstermijn te krijgen. Tevens verzoekt Friendly Finance de AFM het bestreden besluit te schorsen tot vijf werkdagen nadat de voorzieningrechter op het verzoek heeft beslist.

Bij brief van 11 april 2012 heeft de AFM aan Friendly Finance bevestigd dat zij de begunstigingstermijn verlengt en de publicatie van de last onder dwangsom opschort totdat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan.

Op 26 april 2012 heeft de voorzieningenrechter van de rechtbank Rotterdam uitspraak gedaan.⁴ De voorzieningrechter overweegt onder meer het volgende:

“5. Gelet op onder meer de website van verzoekster en de zich in het dossier bevindende stukken is de voorzieningenrechter met AFM van oordeel dat het door verzoekster gehanteerde verdienmodel kwalificeert als het vergunningplichtig aanbieden en verstrekken van krediet, zoals bedoeld in artikel 1:1 van de Wft. Daarbij acht de voorzieningenrechter doorslaggevend dat het verdienmodel er feitelijk op is gericht dat verzoekster een bepaald bedrag ter beschikking stelt aan de consument en dat deze op een vooraf vastgestelde dag een aanzienlijk hoger bedrag (de Vordering) aan verzoekster terugbetaalt. Ingevolge de vermelde definitie van 'krediet' gaat het immers om het feitelijke verdienmodel en niet om hoe verzoekster dit model juridisch heeft vormgegeven en welke

---

⁴ Zie Rb. Rotterdam 26 april 2012, LJV BW9155 en JOR 2012/287, m.nt. J.M. van Poelgeest.

juridische termen zij daartoe bezigt. Deze uitleg is ook in overeenstemming met de Memorie van Toelichting bij de Wet op het consumentenkrediet, waarbij wordt vermeld dat het begrip 'krediettransactie':

“(...) alle relevante vormen van consumentenkrediet beoogt te omvatten. Uitgangspunt is dat een feitelijke omschrijving wordt gegeven van de verschillende elementen, waaruit een krediettransactie kan bestaan. Bij een meer formeel-juridische benadering bestaat het gevaar van ontduiking van de wet via juridische constructies die de economische werkelijkheid maskeren.”

en

*“(...) dat van groot belang is wat de overeenkomst naar de letter inhoudt, doch wanneer uit bepaalde omstandigheden duidelijk valt af te leiden dat de strekking een andere is dan de inhoud doet vermoeden, de strekking bepalend zal zijn voor de al of niet toepasselijkheid van de definitie.”
(Kamerstukken II 1986-1987, 19 785. nr. 3, blz. 68)*

6. Wat er verder zij van de juridische vormgeving die verzoekster heeft gehanteerd - betwijfeld moet worden of, zoals bij de Koopovereenkomst wordt verondersteld, de consument de voor levering van de Vordering constitutieve mededeling aan zijn schuldenaar daadwerkelijk zal hebben gedaan, bij gebreke waarvan de Vordering niet is gecedeerd en in welk geval, ook volgens de gehanteerde juridische vormgeving, resteert dat op de consument de verplichting rust een ontvangen bedrag met aanzienlijke kosten terug te betalen aan verzoekster -, uit voorgaande volgt dat de bedrijfsvoering door verzoekster is te kwalificeren als het aanbieden van krediet, en dat AFM bevoegd is tegen de voortdurende overtreding van artikel 2:60, eerste lid, van de Wft handhavend op te treden.”

De voorzieningrechter heeft het verzoek om voorlopige voorziening uitsluitend toegewezen “in die zin dat de begunstigingstermijn wordt geschorst, welke schorsing eindigt drie werkdagen na de datum van verzending van deze uitspraak.”

Op 3 mei 2012 heeft de AFM van Friendly Finance een brief ontvangen, waarin zij verklaart dat “Friendly Finance de activiteiten, die door de AFM als vergunningplichtig worden omschreven, heeft gestaakt. [...] Friendly Finance heeft haar werkwijze thans zodanig ingericht dat geen volmacht wordt verleend aan verkopers van vorderingen om namens haar een vordering te incasseren, maar dat zij de aan haar verkochte vorderingen zelf, of met behulp van een externe hulppersoon (niet zijnde de verkoper), de aangekochte vordering incasseert. Aldus is er geen verplichting voor de verkoper om een bedrag aan Friendly Finance door te leiden. [...] Dit betekent uiteraard ook dat de boeteclausule integraal uit de koopovereenkomst en algemene voorwaarden is verwijderd, aangezien geen verplichting meer kan bestaan om enig namens Friendly Finance geïncasseerd bedrag door te geleiden.”

Op 9 mei 2012 heeft de AFM telefonisch contact opgenomen Friendly Finance. De AFM heeft medegedeeld dat zij zal overgaan tot publicatie van de last onder dwangsom, omdat de AFM van oordeel is dat Friendly Finance nog steeds krediet aanbiedt, ondanks de gewijzigde werkwijze. Diezelfde dag heeft de AFM een geschoonde versie van de last onder dwangsom gepubliceerd op haar website.

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 13 van 33

Eveneens op 9 mei 2012 heeft de AFM een brief van Friendly Finance ontvangen, waarin zij nogmaals uiteenzet waarom er naar haar mening met de aangepaste werkwijze in ieder geval geen sprake is van krediet, in het bijzonder omdat er geen enkele verplichting is voor de consument om een betaling aan Friendly Finance te verrichten.

Op 11 mei 2012 heeft de AFM een brief van Friendly Finance ontvangen, waarin onder meer wordt medegedeeld: *“Friendly Finance rekent met ingang van vandaag [AFM: 11 mei 2012] geen kosten meer aan haar verkopers. De koopsom die Friendly Finance voor de aangeboden vordering betaalt, is exact gelijk aan de omvang van de aangeboden vordering. Friendly Finance rekent in geval van wanprestatie door de verkoper geen contractuele boetes of kosten. Deze aanpassingen gelden zowel voor de lopende overeenkomsten als voor nieuw af te sluiten overeenkomsten.”*

Op 16 mei 2012 heeft de AFM de nadere gronden van het bezwaar tegen de last onder dwangsom van Friendly Finance ontvangen. Friendly Finance stelt daarbij onder andere het volgende:

*“Friendly Finance stelt geen geldsom ter beschikking
[...] Het 'ter beschikking stellen van een geldsom' impliceert dat de geldsom op enig moment in de toekomst moet worden terugbetaald.¹⁴ Anders dan bij krediet geldt in casu geen uitgestelde betalingsplicht. De koopovereenkomsten betreffen wederkerige overeenkomsten, waarbij beide prestaties nagenoeg tegelijk worden verricht.”*

*“Geen betaling terzake van het ter beschikking stellen van een geldsom
[...] De verkoper int dus gelden die niet aan hem, maar aan Friendly Finance toekomen. De verkoper dient de geïncasseerde bedragen aan Friendly Finance af te dragen, omdat Friendly Finance daarvan rechthebbende is. De geldstroom tussen de verkoper en Friendly Finance betreft dan ook geen betaling ter zake van de verstrekte geldsom, maar betreft gelden die vanaf de verkoop aan Friendly Finance toebehoren.”*

Op 7 juni 2012 heeft de AFM een invorderingsbeschikking aan Friendly Finance gestuurd ten aanzien van verbeurde dwangsommen van in totaal € 32.000,-⁵ over de periode 2 tot en met 10 mei 2012.

Op 19 juni 2012 heeft de AFM een bezwaarschrift van Friendly Finance ontvangen tegen de invorderingsbeschikking van 7 juni 2012.

Op 7 augustus 2012 heeft de AFM aan Friendly Finance haar beslissing gezonden op het bezwaar tegen de last onder dwangsom en de invorderingsbeschikking. Bij deze beslissing op bezwaar heeft de AFM de last onder dwangsom en de invorderingsbeschikking in stand gelaten. Friendly Finance heeft bij de rechtbank Rotterdam beroep ingesteld tegen de beslissing op bezwaar. De mondelinge behandeling is vastgesteld op 30 augustus 2013.

---

⁵ Acht dagen à € 4.000,- per dag.

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 14 van 33

Op 7 augustus 2012 heeft de AFM een nieuw informatieverzoek aan Friendly Finance gestuurd in verband met het vermoeden dat Friendly Finance in ieder geval van vanaf 10 juli 2012 (opnieuw) krediet aanbood via de website www.betaaldag.nl.

Op 21 augustus 2012 heeft de AFM een reactie van Friendly Finance ontvangen. Daarin verklaart Friendly Finance onder meer: “Op 18 mei 2012 heeft Friendly Finance er evenwel voor gekozen haar activiteiten vooralsnog te staken en de huur voor gebruikmaking van het domein www.betaaldag.nl opgezegd. [...] Sinds 19 mei 2012 is door Friendly Finance niet langer de website www.betaaldag.nl geëxploiteerd, maar door [REDACTED]. [...] is [REDACTED] een zusteronderneming van Friendly Finance.”

Bij brief van 21 februari 2013 heeft de AFM haar voornemen kenbaar gemaakt om aan Friendly Finance een bestuurlijke boete op te leggen wegens overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft.

Bij brief van 13 maart 2013 heeft Friendly Finance schriftelijk haar zienswijze op dit voornemen gegeven.

Bij brief van 24 juni 2013 heeft de AFM Friendly Finance om aanvullende financiële gegevens verzocht.

Bij brief van 3 juli 2013 heeft Friendly Finance een aantal aanvullende financiële gegevens aan de AFM verstrekt.

1.2 Feiten die aanleiding vormen voor het besluit

In de periode van 10 juni 2011 tot en met 2 mei 2012 bood Friendly Finance aan consumenten de mogelijkheid om een in de toekomst (niet verder gelegen dan één maand) opeisbare vordering aan haar te verkopen. Hierbij ging het voornamelijk om (een deel van) toekomstig loon van de consument. De prijs die Friendly Finance voor de loonvordering betaalde, was aanzienlijk lager dan de waarde van die vordering zelf. In de koopovereenkomst met Friendly Finance verplichtte de consument zich om aan zijn werkgever te melden dat Friendly Finance de partij was waaraan de loonvordering moest worden voldaan, zoals bij de overdracht van een vordering (cessie) vereist is op grond van artikel 3:94 BW. Friendly Finance gaf de consument daarbij wel de last en volmacht om de vordering bij zijn werkgever te incasseren. Nadat de consument zijn loon had ontvangen, moest hij het bedrag van de vordering binnen één dag aan Friendly Finance doorbetalen. Bleef hij daarmee in gebreke, dan was de consument een contractuele boete aan Friendly Finance verschuldigd.

2. Beoordeling

2.1 Wettelijk kader

Ingevolge artikel 2:60, eerste lid, Wft is het verboden om zonder een door de AFM verleende vergunning in Nederland krediet aan te bieden.

In artikel 1:1 Wft is krediet – voor zover voor deze zaak relevant – gedefinieerd als het aan een consument ter beschikking stellen van een geldsom, ter zake waarvan de consument gehouden is een of meer betalingen te

verrichten.

Ingevolge artikel 1:20, eerste lid, aanhef en sub f, Wft is de wet niet van toepassing op – kort gezegd – krediet dat binnen drie maanden dient te worden afgelost en ter zake waarvan slechts onbetekenende kosten aan de consument in rekening worden gebracht.

2.2 Zienswijze Friendly Finance

In haar schriftelijke zienswijze van 13 maart 2013 heeft Friendly Finance – zakelijk weergegeven – het volgende naar voren gebracht:

- **Geen krediet**

De koopovereenkomsten die Friendly Finance met de consumenten sloot, kwalificeren niet als krediet in de zin van de Wft. De overeenkomsten bevatten niet de in de definitie van krediet opgenomen elementen. Er is evenmin sprake van een juridische constructie waarbij de juridische duiding van de geldstromen niet zou stroken met de feitelijke en economische werkelijkheid. Friendly Finance licht dit als volgt toe:

Friendly Finance stelde geen geldsom ter beschikking. De betaling van de koopsom door Friendly Finance aan de consument was een tegenprestatie voor de overdracht van de vordering van de consument op – in het overgrote deel van de gevallen – zijn werkgever. Als gevolg van de overeenkomst werd Friendly Finance crediteur van die loonvordering. Op grond van artikel 3:94 BW wordt een vordering geleverd door een akte (de koopovereenkomst) en mededeling van de cessie aan de *debitor cessus*. Bij het aangaan van de koopovereenkomst verklaarde de consument dat hij mededeling had gedaan aan de *debitor cessus* (de werkgever). Uitgangspunt in het civiele recht is dat partijen mogen vertrouwen op elkaars verklaringen en ervan uit mogen gaan dat zij hun verplichtingen nakomen. Bovendien kon Friendly Finance, indien zij daartoe aanleiding zag, ook zelf mededeling doen en zo de levering zeker stellen.

Ook in feitelijke en economische zin verkreeg Friendly Finance de vordering tegenover betaling van de koopsom. Na de overdracht van de vordering ging het incassorisico van de consument over op Friendly Finance. Zou de werkgever failliet gaan, dan was dat niet meer voor risico van de consument. Friendly Finance kon de vordering ook naar eigen inzicht overdragen aan derden. De vordering was derhalve zowel juridisch, feitelijk als in economische zin onderdeel van het vermogen van Friendly Finance.

De consument hoefde de koopsom ook niet terug te betalen. Vanaf de totstandkoming van de koopovereenkomst maakte de door de consument ontvangen koopsom deel uit van diens vermogen. De consument kon de koopsom naar eigen inzicht uitgeven, sparen, beleggen, schenken enzovoorts.

De verkoopovereenkomsten zijn wederkerige overeenkomsten, waarbij beide prestaties nagenoeg tegelijk worden verricht. Friendly Finance betaalde de koopsom aan de consument en ontving de (toekomstige) vordering. De consument ontving de koopsom en leverde deze (toekomstige) vordering. De betaling van de koopsom betrof dan ook niet het ‘ter beschikking stellen’ van de koopsom in de zin van de definitie van krediet, maar een doodgewone betaling.

De incasso van de vordering betrof ook niet een betaling door de consument 'ter zake van de ter beschikkingstelling' van een geldsom. Friendly Finance ontving immers de aan haar toekomende gelden van de *debitor cessus*. Dat de incasso via de consument plaatvond op basis van een last en volmacht doet daar niet aan af. Friendly Finance was de gerechtigde en ontving wat haar toekwam. De consument was slechts gehouden namens Friendly Finance te incasseren en de bedragen die zij voor Friendly Finance hield aan haar door te betalen. Daarmee voldeed hij geen eigen schuld aan Friendly Finance. Van een terugbetaling door de consument was dus geen sprake.

De AFM stelt dat de juridische duiding van de overeenkomsten van ondergeschikt belang zou zijn en dat gekeken zou moeten worden of op basis van de feitelijke en economische werkelijkheid sprake is van krediet. De AFM gaat in haar doelredenering echter voorbij aan die feitelijke en economische werkelijkheid. Door te overwegen dat sprake zou zijn van krediet, miskent de AFM dat ook in feitelijke en economische zin sprake is van een koop en cessie, zoals hierboven is uiteengezet.

Friendly Finance betwist dat haar verdienmodel mede zou zijn gericht op het maken van winst op contractuele boetes. Het was Friendly Finance er juist alles aan gelegen om het stadium van contractuele boetes te vermijden. Niet alleen in verband met de aanzienlijke kosten die daarmee voor Friendly Finance zelf gepaard gingen, maar ook omdat het van belang was om een goede relatie met haar contractspartners te onderhouden. Friendly Finance heeft in totaal ook slechts voor een bedrag van € 67.700,- aan contractuele boetes geïnd. Dit is een zeer klein gedeelte van haar totale opbrengsten. De AFM kan dan ook niet stellen dat het verdienmodel van Friendly Finance werkelijk zou zien op het incasseren van boetes.

Met ingang van 3 mei 2012 heeft Friendly Finance onder protest haar werkwijze aangepast, in die zin dat zij voortaan rechtstreeks de door de consument aan haar verkochte vorderingen incasseerde bij de *debitor cessus* (de werkgever), dus niet langer met een last en volmacht via de consument. Hier is nog minder in te zien hoe sprake zou kunnen zijn van 'het aan een consument ter beschikking stellen van een geldsom, ter zake waarvan de consument gehouden is een of meer betalingen te verrichten', zoals de definitie van krediet luidt. En van contractuele boetes was met deze aangepaste constructie in het geheel geen sprake meer.

- **Gelijkheidsbeginsel**

De werkwijze van Friendly Finance, bestaande uit het opkopen van vorderingen van consumenten door middel van cessie, wordt ook toegepast door incassobureaus. Dat de AFM daartegen niet optreedt, levert strijd op met het gelijkheidsbeginsel. In het onderzoeksrapport merkt de AFM hierover op dat de incassopraktijk zou afwijken van de werkwijze van Friendly Finance. Zij meent dat het 'essentiële' verschil tussen de twee situaties is dat Friendly Finance niet opeisbare vorderingen opkocht, terwijl het in de incassopraktijk per definitie zou gaan om het opkopen van wel opeisbare vorderingen. Deze veronderstelling is echter onjuist. Ook in de incassopraktijk worden niet-opeisbare vorderingen opgekocht. [REDACTED] koopt bijvoorbeeld 'elk type zakelijke en particuliere vordering' op. Zij maakt geen onderscheid naar de opeisbaarheid van de vordering. Dit is ook logisch, een toekomstige vordering is reeds voor verkoop vatbaar, indien deze voortkomt uit een reeds bestaande rechtsverhouding. Ook voor het overige is er geen verschil tussen de incassopraktijk en de werkwijze van Friendly Finance. Beide werkwijzen komen erop neer dat een houder van een vordering deze verkoopt, dat de verkoper hiervoor een geldsom ontvangt, dat die te

ontvangen geldsom kan afwijken van de nominale waarde van de vordering en dat de koper vervolgens eigenaar van de vordering is. Daarbij komt dat het gevolg van beide werkwijzen is dat de verkoper op een eerder moment kan beschikken over een geldsom. In die zin hebben beide werkwijzen dus precies dezelfde strekking.

Ook bij collectief procederen door bijvoorbeeld een stichting komt het voor dat consumenten hun vordering aan de stichting cederen en de stichting daarvoor op voorhand een bepaalde prijs betaalt, die in beginsel beduidend lager zal liggen dan de nominale waarde van de toekomstige vordering. Ook hier heeft de AFM zich (overigens terecht) nooit op het standpunt gesteld dat sprake zou zijn van kredietverlening.

- **Lopende procedure inzake de last onder dwangsom en de invorderingsbeschikking**

Momenteel loopt bij de rechtbank Rotterdam de beroepsprocedure inzake de aan Friendly Finance opgelegde last onder dwangsom en de invorderingsbeschikking. In die procedure is dezelfde rechtsvraag aan de orde als in deze boetezaak. Omdat die rechtsvraag binnenkort door de rechtbank beantwoord zal worden, is het onzorgvuldig om anticiperend daarop alvast verdere handhavingsmaatregelen te treffen. Door het nu al opleggen van een boete, zou de AFM Friendly Finance dwingen aanzienlijke extra kosten voor juridische rechtsbijstand te maken. Het opleggen van een boete, terwijl er nog geen sprake is van een besluit in lopende beroepsprocedure, zou dan ook in strijd komen met de zorgvuldigheidsplicht en *détournement de pouvoir* opleveren. Het opleggen van een boete in dit stadium zou enkel tot gevolg kunnen hebben dat de AFM Friendly Finance tot een faillissement dwingt (zie hierna ook de passage ten aanzien van draagkracht). Andere doelen kunnen worden niet bereikt. Friendly Finance heeft immers haar werkzaamheden al gestaakt in afwachting van uitspraak in de beroepsprocedure. Een boete en de publicatie daarvan dient daarom geen enkel doel.

- **Beperkte draagkracht**

Mocht de AFM niettemin toch overgaan tot het opleggen van een boete, dan doet Friendly Finance een beroep op haar beperkte draagkracht. Na de opgelegde last onder dwangsom en de invorderingsbeschikking heeft Friendly Finance zich genoodzaakt gezien haar werkzaamheden volledig te staken, in afwachting van de uitspraak in de lopende beroepsprocedure. Friendly Finance is voornemens haar werkzaamheden te hervatten, indien en slechts voor zover deze procedure een voor haar gunstige uitkomst heeft. Daarom heeft Friendly Finance haar werkzaamheden op dit moment weliswaar gestaakt, maar lopen haar operationele kosten door. Ook heeft zij nog steeds personeel in dienst. Doel hiervan is om na een gunstige uitkomst van de beroepsprocedure haar werkzaamheden direct te kunnen hervatten. Friendly Finance bevindt zich nu dus al geruime tijd in de situatie dat zij aanzienlijke kosten maakt zonder dat daar een omzet tegenover staat. Zij maakt dan ook al geruime tijd een aanzienlijk verlies en door de trage gang van zaken in de beroepsprocedure begint Friendly Finance ook in liquiditeitsproblemen te raken. Ter onderbouwing van haar beroep op beperkte draagkracht legt Friendly Finance een aantal stukken over.

- **Overige relevante factoren**

Zoals hiervoor aangegeven, was en is Friendly Finance van mening dat zij geen krediet heeft aangeboden en dus niet heeft gehandeld in strijd met artikel 2:60, eerste lid, Wft. Friendly Finance heeft dan ook steeds open en transparant gecommuniceerd richting de AFM. Zij heeft gevraagde informatie altijd verstrekt en heeft de vragen van de AFM altijd uitvoerig beantwoord. Friendly Finance was en is nog altijd in de veronderstelling

dat zij voorziet in een marktbehoefte, die niet onder het toezicht van de AFM valt. Nadat de voorzieningenrechter had bepaald dat de last onder dwangsom niet werd opgeschort in afwachting van de bodemprocedure, heeft Friendly Finance direct maatregelen genomen en haar website aangepast. Zij heeft de AFM ook direct in kennis gesteld van deze wijzigingen. Dat de AFM vervolgens enige tijd heeft laten passeren alvorens aan te geven dat deze maatregelen achteraf in haar beleving onvoldoende waren, kan Friendly Finance bezwaarlijk worden aangerekend. Sterker nog, nadat de AFM het voorgaande kenbaar maakte, heeft Friendly Finance direct haar volledige bedrijfsvoering gestaakt. Gelet hierop, meent Friendly Finance dat voor zover haar al enig verwijt gemaakt zou kunnen worden, voornoemde omstandigheden (naast de beperkte draagkracht) er toe zou moeten leiden dat, als er al een boete wordt opgelegd, het basisbedrag verlaagd dient te worden naar nihil.

2.3 Beoordeling van de feiten

Deze paragraaf kent de volgende indeling. In paragraaf 2.3.1 wordt behandeld op grond waarvan de AFM van oordeel is dat Friendly Finance artikel 2:60, eerste lid, Wft heeft overtreden, waarbij ook wordt ingegaan op de door Friendly Finance gegeven zienswijze ter zake. In paragraaf 2.3.2 wordt de zienswijze van Friendly Finance besproken, voor zover deze nog niet in paragraaf 2.3.1 aan de orde is gekomen.

2.3.1 Overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft

2.3.1.1 Inleiding

De AFM is van oordeel dat Friendly Finance met de door haar opgetuigde constructie, zoals omschreven in paragraaf 1.2 van dit besluit, krediet heeft aangeboden en daarmee artikel 2:60, eerste lid, Wft heeft overtreden. Dit wordt hieronder toegelicht, waarbij ook wordt ingegaan op de door Friendly Finance in haar zienswijze aangevoerde argumenten.

2.3.1.2 Definitie krediet

In artikel 1:1 Wft is krediet onder andere gedefinieerd als:

“a. het aan een consument ter beschikking stellen van een geldsom, ter zake waarvan de consument gehouden is een of meer betalingen te verrichten.”

Deze definitie is ontleend aan de definitie van krediet in de Wet financiële dienstverlening (Wfd)⁶, waarin de definitie was ontleend aan de Wet op het consumentenkrediet (Wck).⁷ De wetsgeschiedenis van de Wck is derhalve relevant voor de uitleg van het begrip krediet. In die wetsgeschiedenis staat onder meer:

---

⁶ Zie *Kamerstukken II* 2005-06, 29 708, nr. 19, p. 372.

⁷ Zie *Kamerstukken II* 2003-04, 29 507, nr. 3, p. 71.

“Centraal in de wet staat het begrip krediettransactie, dat beoogt alle relevante vormen van consumentenkrediet te omvatten. Uitgangspunt is dat een feitelijke omschrijving wordt gegeven van de verschillende elementen, waaruit een krediettransactie kan bestaan. Bij een meer formeel-juridische benadering bestaat het gevaar van ontduiking van de wet via juridische constructies die de economische werkelijkheid maskeren.

[...]

Het tweede wezenlijke element is de strekking. Uiteraard is van groot belang wat de overeenkomst of overeenkomsten naar de letter inhoudt, c.q. inhouden, doch wanneer uit bepaalde omstandigheden duidelijk valt af te leiden dat de strekking een andere is dan de inhoud doet vermoeden, zal de strekking bepalend zijn voor de al of niet toepasselijkheid van de definitie, en daarmee van de overige bepalingen van de wet.”⁸

De definitie van krediet kent dus de volgende vereisten:

- er wordt een geldsom ter beschikking gesteld aan een consument, en;
- de consument is gehouden ter zake van die terbeschikkingstelling één of meer betalingen te verrichten.

Gelet op de hierboven geciteerde wetsgeschiedenis, is van belang waartoe een tussen partijen gesloten overeenkomst feitelijk leidt (de strekking van de overeenkomst) en welke economische werkelijkheid die met zich brengt. De juridische constructie is daarbij van ondergeschikt belang.

2.3.1.3 Constructie Friendly Finance voldoet aan elementen van definitie krediet

De economische werkelijkheid van hetgeen feitelijk werd bewerkstelligd met de constructie, was dat Friendly Finance aan de consument een bepaald bedrag betaalde en dat de consument gehouden was om na ontvangst van zijn loon een betaling aan Friendly Finance te doen, die aanzienlijk hoger was dan het eerder aan hem betaalde bedrag. Ongeacht de juridische kwalificatie die hieraan in de tussen Friendly Finance en de consument gesloten koopovereenkomst werd gegeven, leidt dit tot de conclusie dat Friendly Finance feitelijk aan de consument een geldsom ter beschikking stelde en dat de consument na ontvangst van zijn loon een hoger bedrag aan Friendly Finance diende terug te betalen.

Friendly Finance stelt dat de strekking van de koopovereenkomst helder is en in overeenstemming met de inhoud ervan: de consument cedeert een vordering aan Friendly Finance en incasseert op basis van een last en volmacht bij zijn werkgever het aan Friendly Finance toekomende bedrag. Die stelling miskent dat het feitelijke doel van de constructie er in gelegen was dat de consument op een eerder over zijn loon kon beschikken dan het moment van uitbetaling door zijn werkgever. De consument was bereid daarvoor een hoge vergoeding aan Friendly Finance te betalen. Het is evident dat de consument hiermee in economische zin een schuld aanging die moest worden terugbetaald. De consument was daarbij een rente verschuldigd van honderden procenten op jaarbasis.⁹

Friendly Finance stelt dat zij met het betalen van de koopprijs van de vordering geen geldsom aan de consument

---

⁸ Zie *Kamerstukken II 1986-87*, 19 785, nr. 3 p. 68-69.

⁹ Zie voorbeelden op pag. 27/28 van het onderzoeksrapport.

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 20 van 33

ter beschikking stelde, maar dat die betaling uitsluitend een tegenprestatie was voor de overdracht van de loonvordering door de consument aan Friendly Finance. Het betalen van de prijs is daarom niet het ‘ter beschikking stellen van een geldsom’, maar een doodgewone betaling, aldus Friendly Finance. Zij onderbouwt deze stelling met een uiteenzetting over cessie, wederkerige overeenkomsten, het mogen vertrouwen op verklaringen van de wederpartij en de overgang van de loonvordering van de consument naar het vermogen van Friendly Finance.

Met deze stelling miskent Friendly Finance de wijze waarop het element ‘ter beschikking stellen van een geldsom’ in de definitie van krediet blijkens de wetsgeschiedenis moet worden begrepen: uitgangspunt is om de elementen van de transactie feitelijk te omschrijven en niet formeel-juridisch te benaderen (zie bovenstaand citaat). De door Friendly Finance genoemde ‘doodgewone betaling’ was in dit geval *feitelijk* het ter beschikking stellen van een geldsom, die korte tijd later *feitelijk* moest worden terugbetaald, verhoogd met een aanzienlijke vergoeding.

Voorts stelt Friendly Finance dat de consument geen betaling verrichtte *ter zake van* het ter beschikking stellen van een geldsom. Kort gezegd, was de consument slechts gehouden zijn loonvordering namens Friendly Finance te incasseren en door te betalen, aldus Friendly Finance.

Ook met deze stelling miskent Friendly Finance dat de wetgever met de definitie van krediet een feitelijke omschrijving heeft voorgestaan van de economische werkelijkheid. Met het enkele feit dat de consument de geïncasseerde loonvordering aan Friendly Finance moest doorbetalen, staat immers onmiskenbaar vast dat die consument een betaling verrichtte. Gelet op de hierboven beschreven strekking van de constructie, voldeed de consument daarmee de schuld die door het sluiten van de koopovereenkomst, en het daarmee feitelijk eerder ontvangen van zijn loon, was ontstaan. De betaling werd voorts evident verricht *ter zake van* de eerdere betaling door Friendly Finance aan de consument. De enige reden dat de consument de geïncasseerde loonvordering aan Friendly Finance doorbetaalde was immers gelegen in het eerder van Friendly Finance ontvangen bedrag.

In dit verband voert Friendly Finance nog aan dat sprake zou zijn van ‘gelijk oversteken’, omdat het moment van overdracht van de vordering van de consument nagenoeg samenviel met het moment van de betaling door Friendly Finance aan de consument.

Hiermee gaat Friendly Finance eraan voorbij dat er tijdsverloop is tussen de feitelijke betalingen van de gelden over en weer. Dat tijdsverloop vormde ook de kern van het verdienmodel van Friendly Finance. Zonder tijdsverloop zou de consument logischerwijs niet bereid zijn geweest om zijn loonvordering te verkopen tegen een prijs die aanzienlijk lager lag dan het bedrag dat die vordering vertegenwoordigde. Dat het tijdsverloop van groot belang was voor het verdienmodel van Friendly Finance, blijkt ook uit haar website www.betaaldag.nl:

“Betaaldag geeft u direct de beschikking over toekomstige inkomsten. Dit doen we door een deel van uw inkomen te kopen. Bijvoorbeeld een deel van uw volgende salaris of een andere inkomstenbron. Met Betaaldag hoeft u niet meer te wachten op uw geld.

(...)

Door uw inkomen te verkopen voordat u deze zelf ontvangt, beschikt u dus eerder over geld. Betaaldag.nl is een relatief jong bedrijf wat bij ons gelijkstaat aan flexibiliteit. Omdat u bij ons geen lening afsluit hoeft u niet, zoals bij een bank, weken te wachten voordat uw aanvraag wordt goedgekeurd.” (onderstreping toegevoegd)

Anders dan Friendly Finance aanvoert, is niet relevant of met het sluiten van de overeenkomst het aan de loonvordering verbonden insolventierisico (het risico dat de werkgever niet kan betalen) al dan niet op Friendly Finance overging. Zou dit risico – zoals Friendly Finance stelt – inderdaad op haarzelf zijn overgegaan, dan doet die wijze van risicoallocatie niet af aan het feit dat Friendly Finance aan de consument een bedrag betaalde en daarmee in economische en feitelijke zin een geldsom ter beschikking stelde, die op een later moment moest worden terugbetaald, verhoogd met een vergoeding. Daarmee is sprake van krediet, ook als eventuele wanprestatie door een derde (de werkgever) voor risico van Friendly Finance zou komen.

Ten overvloede voegt de AFM hieraan toe het sterke vermoeden te hebben dat het risico van insolventie van de werkgever feitelijk bij de consument lag. In de overeenkomst zijn hierover geen uitdrukkelijke afspraken gemaakt, terwijl in de overeenkomst en bijbehorende algemene voorwaarden¹⁰ de consument hoge kosten in het vooruitzicht werden gesteld bij niet tijdige terugbetaling (om welke reden dan ook). Hieruit moet worden opgemaakt dat de consument wel degelijk ook in geval van insolventie van de werkgever gehouden was het ter beschikking gestelde bedrag, met verhoging, tijdig terug te betalen.

Daarbij komt dat er reden is om te betwijfelen of de consument daadwerkelijk de voor een cessie constitutief vereiste mededeling aan zijn werkgever deed. Er kan immers van worden uitgegaan dat de veel consumenten er niet voor voelden om hun werkgever hierbij te betrekken, terwijl Friendly Finance er zonder enige controle op zei te vertrouwen dat die mededeling zou worden gedaan. In de gevallen dat de vereiste mededeling achterwege bleef, kwam geen cessie tot stand en speelde de werkgever dus in het geheel geen rol. In zijn uitspraak van 26 april 2012 inzake de aan Friendly Finance opgelegde last onder dwangsom (zie paragraaf 1.1.2) uitte de voorzieningenrechter deze twijfel ook:

“Wat er verder zij van de juridische vormgeving die verzoekster heeft gehanteerd - betwijfeld moet worden of, zoals bij de Koopovereenkomst wordt verondersteld, de consument de voor levering van de Vordering constitutieve mededeling aan zijn schuldenaar daadwerkelijk zal hebben gedaan, bij gebreke waarvan de Vordering niet is gecedeerd en in welk geval, ook volgens de gehanteerde juridische vormgeving, resteert dat op de consument de verplichting rust een ontvangen bedrag met aanzienlijke kosten terug te betalen aan verzoekster -, uit voorgaande volgt dat de bedrijfsvoering door verzoekster is te kwalificeren als het aanbieden van krediet [...]” (onderstreping toegevoegd)

Het voorgaande leidt tot de conclusie dat Friendly Finance aan de consument een geldsom ter beschikking stelde ter zake waarvan de consument gehouden was een betaling te verrichten. Aan alle elementen van de definitie van krediet is derhalve voldaan.

2.3.1.4 Oordeel AFM vindt steun in jurisprudentie

Het oordeel van de AFM, dat de constructie als krediet kwalificeert, vindt steun in de jurisprudentie. In zijn uitspraak van 26 april 2012 heeft de voorzieningenrechter geoordeeld dat Friendly Finance met deze constructie krediet aanbod. De voorzieningenrechter overwoog onder meer:

---

¹⁰ Ingevolge artikel 8.2 van de algemene voorwaarden werd de consument in geval van niet-nakoming hoge kosten verschuldigd. Zie verder paragraaf 3.2.2.2 van het onderzoeksrapport.

“Gelet op onder meer de website van verzoekster en de zich in het dossier bevindende stukken is de voorzieningenrechter met AFM van oordeel dat het door verzoekster gehanteerde verdienmodel kwalificeert als het vergunningplichtig aanbieden en verstrekken van krediet, zoals bedoeld in artikel 1:1 van de Wft. Daarbij acht de voorzieningenrechter doorslaggevend dat het verdienmodel er feitelijk op is gericht dat verzoekster een bepaald bedrag ter beschikking stelt aan de consument en dat deze op een vooraf vastgestelde dag een aanzienlijk hoger bedrag (de Vordering) aan verzoekster terugbetaalt. Ingevolge de vermelde definitie van ‘krediet’ gaat het immers om het feitelijke verdienmodel en niet om hoe verzoekster dit model juridisch heeft vormgegeven en welke juridische termen zij daartoe bezigt.” (onderstreping toegevoegd)

In de literatuur is deze uitspraak met instemming ontvangen.¹¹ Het oordeel wordt in lijn geacht met de bedoeling van de wetgever.

Daarnaast hebben meerdere civiele rechters geoordeeld dat Friendly Finance krediet heeft aangeboden:

- De rechtbank Alkmaar overweegt inzake de constructie:
“De kantonrechter heeft ambtshalve onderzocht of op de koopovereenkomst de Wet op het consumentenkrediet (hierna WCK), zoals deze sinds 11 juni 2011 geldt, van toepassing is. Artikel 1 van de WCK definieert een krediettransactie als iedere overeenkomst met de strekking dat door of vanwege de eerste partij (de kredietgever) aan de tweede partij (de kredietnemer) een geldsom ter beschikking wordt gesteld en de tweede partij aan de eerste partij een of meer betalingen doet. In het onderhavige geval is dat precies wat er gebeurt. Het feit dat Betaaldag de transactie bestempelt als een koopovereenkomst maakt dat niet anders. De feitelijke uitvoering van de koopovereenkomst is immers dat Betaaldag aan de consument een bedrag ter beschikking stelt en dat de consument – nadat hij zijn salaris heeft ontvangen – een – aanzienlijk hoger – bedrag dient terug te betalen. De kantonrechter is aldus van oordeel dat sprake is van een krediettransactie.”¹² (onderstreping toegevoegd)
- De rechtbank Breda overweegt inzake de constructie:
“In de onderhavige situatie diende het bedrag van € 202,30 binnen 14 dagen door [gedaagde] aan Betaaldag te worden voldaan. Derhalve is naar het oordeel van de kantonrechter sprake van een krediettransactie als bedoeld in artikel 7:57 BW waarop ex artikel 2 WCK de artikelen 34 tot en met 36 WCK van toepassing zijn zodat de bepalingen omtrent de ten hoogste toegelaten kredietvergoeding gelden. Daarbij overweegt de kantonrechter dat onder de kredietvergoeding alle beloningen en vergoedingen vallen die de kredietgever bedingt en in rekening brengt, derhalve ook de door Betaaldag bedongen vergoeding van € 32,30. Deze bedraagt ruim 19 % van het uitgeleende bedrag van € 170,00 op 14 dagen nu de vordering blijkens de overeenkomst binnen 14 dagen na totstandkoming daarvan opeisbaar was.”¹³

¹¹ Zie annotatie J.M. van Poelgeest bij JOR 2012/287 en M.H.P. Claassen en J.L. Sneijders, *Tijdschrift voor Financieel Recht*, nr. 12, december 2012 (paragrafen 2.4 en 2.5).

¹² Zie Rb. Alkmaar 9 februari 2012, LJN BV7006, r.o. 6.

¹³ Zie Rb. Breda 2 mei 2012, LJN BW4484, r.o. 2.4.

(onderstreping toegevoegd)

- Tot slot overweegt de rechtbank Arnhem inzake de constructie:
*“De vordering tot terugbetaling van € 50,- wordt toegewezen, hierover is wettelijke rente verschuldigd vanaf, zoals onbetwist is gesteld, 23 juni 2011. De vordering tot vergoeding van buitengerechtelijke incassokosten wordt reeds afgewezen omdat, de overeenkomst heeft te gelden als een kredietovereenkomst in de zin van de Wck, dit in strijd is met de Wck.”*¹⁴ (onderstreping toegevoegd)

Bij deze laatste uitspraak valt nog op dat Friendly Finance zelf zich in de procedure op het standpunt heeft gesteld dat zij met de constructie krediet aanbod: *“Friendly Finance heeft vervolgens bij akte aangegeven dat zij van mening is dat de overeenkomst waarop zij haar vordering grondt, weliswaar valt onder de werkingssfeer van de Wet op het consumentenkrediet [...].”*¹⁵ (onderstreping toegevoegd)

2.3.1.5 Geen uitzondering van toepassing

In haar zienswijze heeft Friendly Finance geen beroep (meer) gedaan op de uitzondering van artikel 1:20, eerste lid, onderdeel f, Wft, inhoudend dat de Wft niet van toepassing is als het krediet binnen drie maanden moet worden afgelost en ter zake slechts onbetekenende kosten in rekening worden gebracht.

Wel betwist Friendly Finance dat haar verdienmodel mede gericht was op het maken van winst op contractuele boetes, gelet op het relatief geringe bedrag dat zij aan boetes in rekening heeft gebracht. Dit punt is echter niet relevant: het staat al vast dat de kosten van het krediet meer dan onbetekenend waren (honderden procenten op jaarbasis), zonder enige kosten wegens niet-nakoming erbij te betrekken.

2.3.1.6 Conclusie ten aanzien van de overtreding

Uit het voorgaande volgt dat Friendly Finance in de periode van 10 juni 2011 tot en met 2 mei 2012 krediet in de zin van artikel 1:1 Wft heeft aangeboden. Friendly Finance beschikte niet over de daartoe vereiste vergunning en heeft derhalve het verbod van artikel 2:60, eerste lid, Wft overtreden.

2.3.2 Reactie op overige aspecten van de zienswijze van Friendly Finance

In paragraaf 2.3.1 is ingegaan op de aspecten van de zienswijze van Friendly Finance, die betrekking hebben op de overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft zelf. In paragraaf 3.1 zal de zienswijze worden behandeld die ziet op de hoogte van de boete. De overige door Friendly Finance in de zienswijze naar voren gebrachte punten komen in deze paragraaf aan de orde.

---

¹⁴ Zie Rb. Arnhem 21 mei 2012, LJN BW7959, r.o. 2.5.

¹⁵ Zie Rb. Arnhem 21 mei 2012, LJN BW7959, r.o. 2.3.

2.3.2.1 Gelijkheidsbeginsel

Friendly Finance stelt dat een boete strijd zou opleveren met het gelijkheidsbeginsel, omdat haar werkwijze (het opkopen van vorderingen van consumenten door middel van cessie) ook wordt toegepast door incassobureaus, en de AFM daartegen niet optreedt.

De AFM is van oordeel dat geen sprake is van gelijke gevallen. Een cruciaal verschil is dat bij de door Friendly Finance gehanteerde constructie de consument gehouden is om *feitelijk* de hem ter beschikking gestelde geldsom, verhoogd met een vergoeding, aan Friendly Finance terug te betalen.

Daarnaast draagt de consument in de incassopraktijk in de regel reeds opeisbare vorderingen over. Dat dit anders zou zijn, heeft Friendly Finance in haar zienswijze niet aannemelijk gemaakt. De strekking van de overdracht in de incassopraktijk is daarom niet dat de consument al op een eerder moment komt te beschikken over een in de toekomst aan hem toebehorend bedrag en daartoe een schuld aangaat. Hij heeft in die gevallen echter een vordering die hij zonder maatregelen van een incassobureau als oninbaar ziet, zodat hij besluit zijn vordering over te dragen om tenminste nog een gedeelte van zijn geld terug te zien. Die strekking is dus wezenlijk anders. Kort samengevat, is de consument in de incassopraktijk bereid ervoor te betalen om zeker te stellen dat hij nog een gedeelte van zijn vordering betaald krijgt en is de consument in het geval van Friendly Finance bereid ervoor te betalen om eerder over een geldbedrag te beschikken, dat (vrijwel) zeker aan hem zal worden uitbetaald.

Illustratief is nog dat een toets op overkreditering, één van de belangrijkste gedrageregels die een vergunninghoudende aanbieder van krediet in acht moet nemen, zinledig is in de incassopraktijk. De consument zal – naar zijn verwachting – bij het overdragen van zijn opeisbare, niet betaalde, vordering immers over een grotere geldsom komen te beschikken dan wanneer hij dat niet doet. Als de consument zijn vordering niet overdraagt, terwijl hij zelf kennelijk niet bij machte is de vordering betaald te krijgen, ontvangt hij geen geldsom. Met het overdragen van de vordering in de incassopraktijk zal het feitelijke bezit van de particulier derhalve toenemen, waarmee een toets op overkreditering van geen nut is. Dit is anders bij de door Friendly Finance gehanteerde constructie, nu de consument daarbij feitelijk een bedrag moet terugbetalen. Een toets op overkreditering is in die situatie allerminst nutteloos en dient ter voorkoming van een schuldenpiraal.

2.3.2.2 Lopende procedure inzake de last onder dwangsom en de invorderingsbeschikking

Dat er thans bij de rechtbank een beroepsprocedure loopt inzake de aan Friendly Finance opgelegde last onder dwangsom en daaraan gekoppelde invorderingsbeschikking, staat op geen enkele manier in de weg aan het opleggen van een boete. Het eerste doel van de AFM was beëindiging van de overtreding en vervolgens is gekeken naar de opportuniteit van een boete. Dit conform het handhavingsbeleid¹⁶: *“Indien de geconstateerde overtreding nog voortduurt, is het handhavend optreden in ieder geval gericht op het beëindigen van de overtreding en herstel van het naleven van de norm. Daarnaast bezien de toezichhouders of er aanleiding is om de overtreder een punitieve sanctie op te leggen.”* Ook overigens is er geen enkele aanleiding om te wachten met het opleggen van een punitieve sanctie, totdat de rechter over de reparatoire sanctie uitspraak heeft gedaan, zeker

¹⁶ Handhavingsbeleid AFM en DNB, *Stcrt.* 11 juli 2008.

niet in de onderhavige zaak, waarin er een uitspraak ligt van de voorzieningenrechter die geheel in lijn is met het door de AFM ingenomen standpunt.

2.3.2.3 Overige factoren

Met het verlenen van medewerking aan het onderzoek heeft Friendly Finance slechts voldaan aan haar wettelijke verplichting. Dat is geen verdienste waarmee de AFM ten voordele van Friendly Finance rekening kan houden.

Daarnaast betoogt Friendly Finance dat de overtreding haar niet of nauwelijks te verwijten is. De AFM deelt dit standpunt niet, zoals zal worden toegelicht in paragraaf 3.1.2.3 van dit besluit.

3. Besluit

3.1 Besluit tot boeteoplegging

3.1.1 Inleiding

Op grond van het voorgaande heeft de AFM besloten om aan Friendly Finance een bestuurlijke boete op te leggen wegens overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft in de periode van 10 juni 2011 tot en met 2 mei 2012.

3.1.2 Hoogte van de boete

Voor overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft geldt op grond van artikel 1:81, eerste en tweede lid, Wft en artikel 10 van het Besluit bestuurlijke boetes financiële sector (Bbbfs) een basisbedrag van € 2.000.000,-.

In het derde lid van artikel 1:81 Wft is bepaald dat, in afwijking van het eerste en tweede lid, de boete kan worden vastgesteld op *“ten hoogste twee keer het bedrag van het voordeel dat de overtreder door de overtreding heeft verkregen indien diens voordeel groter is dan € 2.000.000”*.

Met toepassing van artikel 1:81, derde lid, Wft, stelt de AFM de boete vast op een bedrag van € **2.000.000,-**. Hieronder wordt toegelicht hoe de AFM tot een boete van deze hoogte is gekomen.

3.1.2.1 Wettelijk kader

In artikel 1:81, eerste en tweede lid, Wft zijn de basisbedragen van de drie boetecategorieën opgenomen en wordt voor de uitwerking verwezen naar het Bbbfs. Het Bbbfs bevat onder meer bepalingen inzake verhoging of verlaging van het basisbedrag met maximaal 50% in verband met de ernst/duur van de overtreding en de mate van verwijtbaarheid.¹⁷ Ook is in het Bbbfs opgenomen dat de toezichthouder bij het vaststellen van de boete rekening houdt met de draagkracht van de overtreder en de boete op gronden van draagkracht kan verlagen met maximaal

---

¹⁷ Artikel 2 Bbbfs.

100%.¹⁸

In artikel 1:81, derde lid, Wft is bepaald dat de toezichthouder, *in afwijking van het eerste en tweede lid*, de boete kan vaststellen op ten hoogste twee keer het bedrag van het voordeel dat de overtreder door de overtreding heeft verkregen, indien diens voordeel groter is dan € 2.000.000,-. Bij toepassing van het derde lid van artikel 1:81 Wft is het Bbbfs derhalve niet van toepassing.

Over de wijze waarop bij toepassing van het derde lid het voordeel moet worden bepaald, is de conclusie in de wetsgeschiedenis: “[...] *Daarom valt er geen vaste formule te geven voor het berekenen van het financieel voordeel.*”¹⁹

In deze zaak acht de AFM de bruto winst (omzet minus kosten, voor belastingen) een juist criterium om het voordeel te bepalen.

3.1.2.2 Berekening verkregen voordeel Friendly Finance

Inkomsten

In de onderzoeksfase heeft Friendly Finance aan de AFM een overzicht verstrekt, waaruit blijkt dat zij in de periode van 10 juni tot en met 29 december 2011 in totaal 28.182 kredieten heeft verstrekt, die haar inkomsten hebben opgeleverd van in totaal € 1.990.974,61 (verschil tussen door Friendly Finance betaalde koopprijs van de vordering van de consument en de waarde van die vordering).

Uit de door Friendly Finance op 3 juli 2013 overgelegde voorlopige jaarstukken over 2012 blijkt dat haar inkomsten uit verstrekte kredieten in dat jaar € 1.854.597 bedroegen.²⁰ Omdat Friendly Finance vanaf 11 mei 2012 de consument geen kosten meer in rekening bracht en per 18 mei 2012 haar activiteiten geheel heeft gestaakt, moet ervan worden uitgegaan dat vrijwel dit gehele bedrag is verdiend in de periode tot en met 2 mei 2012 (het einde van de periode waarop de boete ziet).

In totaal heeft de overtreding Friendly Finance dus inkomsten opgeleverd van circa € 3.800.000.

Kosten

Uit de door Friendly Finance overgelegde (voorlopige) jaarstukken²¹ komt een verlies naar voren van [REDACTED] over 2011²² en verlies van [REDACTED] over 2012²³.

De AFM is evenwel van oordeel dat ervan moet worden uitgegaan dat van het verdiende bedrag van in totaal circa € 3.800.000 na aftrek van reële kosten meer dan € 2.000.000 is overgebleven. De AFM licht dit als volgt toe:

¹⁸ Artikel 4 Bbbfs.

¹⁹ Zie *Kamerstukken II* 2008-09, 31 458, nr. 7, p. 3.

²⁰ Post 8032: *Revenue*.

²¹ Over 2011 zijn er definitieve jaarstukken overgelegd en over 2012 voorlopige jaarstukken.

²² *Result from ordinary operating activities before taxation*.

²³ *Loss from continuing operations before tax, share of loss*.

Bij het boetevoornemen is Friendly Finance in de gelegenheid gesteld om financiële gegevens met bewijsstukken te overleggen, indien zij een beroep zou doen op matiging van de (eventuele) boete op gronden van draagkracht. Friendly Finance heeft hierop de AFM enkele voorlopige, zeer globale en niet verifieerbare stukken toegezonden. De AFM heeft Friendly Finance op 24 juni 2013 verzocht om aanvullende financiële gegevens, met bewijsstukken. Friendly Finance heeft slechts zeer gedeeltelijk aan dit verzoek voldaan. Niet alle gevraagde stukken zijn toegezonden en specificaties en bewijsstukken ontbreken, terwijl de wel toegestuurde stukken zeker vragen oproepen. In het bijzonder wijst de AFM op het volgende:

- In de jaarstukken over 2011 en 2012 worden zeer hoge *in concern*-kosten opgevoerd, dat wil zeggen kosten die aan Friendly Finance in rekening zijn gebracht door andere vennootschappen binnen de groep waartoe Friendly Finance behoort. In 2011 gaat het om kosten van in totaal [REDACTED]. In 2012 gaat het om kosten van in totaal [REDACTED]. Er wordt niet nader toegelicht waaruit deze kosten bestaan. Gelet op de hoogte van deze kosten (circa [REDACTED] over beide jaren) en het feit dat het om *in concern*-kosten gaat, had het zeker op de weg van Friendly Finance gelegen om die toelichting wel te geven en bewijsstukken te verstrekken, zodat de AFM kon beoordelen in hoeverre dit reële kosten betrof.
- In de jaarstukken over 2012 wordt én in de balans een voorziening getroffen van [REDACTED] voor *Doubtful claims* én in de winst- en verliesrekening een kostenpost opgevoerd van [REDACTED] wegens *Loss from sold claims*. Hierbij ontbreekt een toelichting, waardoor niet duidelijk wordt waarom de beide, hoge posten in de jaarrekening zijn opgenomen. De combinatie lijkt onlogisch, omdat voor verkochte dubieuze vorderingen geen voorziening meer hoeft te worden getroffen. Op zichzelf zijn de beide posten al hoog te noemen en de combinatie is dat zeker ([REDACTED]). De hoogte van deze posten is tevens opmerkelijk, omdat Friendly Finance heeft aangegeven dat zij in de periode van 10 juni tot en met 29 december 2011 in totaal 28.182 overeenkomsten is aangegaan en in slechts 1.142 gevallen (circa 4%) de contractuele boete 'heeft moeten invoeren'. Weliswaar zien deze cijfers op 2011, maar niet valt in te zien waarom die niet ook voor 2012 indicatief zouden zijn. Het enorme verschil tussen – kort gezegd – die 4% boetes in 2011 en 50% afschrijvingen in 2012 is zeer opvallend. Daarbij komt dat het gegeven dat een boete verschuldigd is geworden, niet betekent dat de vordering vervolgens niet is geïnd, zodat het verschil mogelijk nog groter is.
- De personeelskosten, die gebruikelijk een belangrijk deel van de kosten vormen voor ondernemingen als deze, bedroegen bij Friendly Finance in 2011 ongeveer [REDACTED]²⁴ en in 2012 ongeveer [REDACTED]²⁵. Deze bedragen staan niet in verhouding tot de totale opgevoerde kosten over die jaren van respectievelijk [REDACTED] en [REDACTED].

²⁴ *Salaries and wages en Social and pension securities.*

²⁵ *Employee benefits expense.*

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 28 van 33

- Afgezien van de bewijsstukken bij de financiële gegevens, ontbreekt ook het gevraagde directieverslag bij de definitieve jaarrekening over 2011 (over 2012 is er nog slechts een voorlopige jaarrekening en zal dat verslag er daarom nog niet zijn). Het directieverslag bij de jaarrekening over 2011 had antwoord kunnen geven op openstaande vragen.

Conclusie

Zoals uit het voorgaande blijkt, zijn de met de overtreding verworven inkomsten vrij nauwkeurig vast te stellen; die bedragen ongeveer € 3.800.000. Over de door haar opgevoerde, zeer hoge kosten laat Friendly Finance echter veel onduidelijkheden bestaan, hoewel de AFM haar om een toelichting heeft verzocht en haar daarbij uitdrukkelijk heeft gewezen op de gevolgen van het uitblijven van voldoende informatie.²⁶ Een sprekend voorbeeld is dat er voor ongeveer [REDACTED] aan *in concern*-kosten zijn opgevoerd, terwijl Friendly Finance ondanks het uitdrukkelijke verzoek van de AFM om aan te tonen dat de kosten ook daadwerkelijk zijn gemaakt, niet inzichtelijk heeft gemaakt dat dit reële kosten zouden zijn.

Zonder nadere onderbouwing kan de AFM niet accepteren dat opbrengsten van circa € 3.800.000 zijn ‘verdamp’t’. De AFM mag ervan uitgaan dat een bedrag tot € 1.800.000 meer dan voldoende is om de kosten van een kleine onderneming als Friendly Finance gedurende 11 maanden te dekken. Op basis van de door Friendly Finance verstrekte – onvolledige – gegevens gaat de AFM er daarom van uit dat van het verdiende bedrag van in totaal circa € 3.800.000, na aftrek van reële kosten, een voordeel van meer dan € 2.000.000 is overgebleven.

Het is daarom op grond van artikel 1:81, derde lid, Wft mogelijk om de boete vast te stellen op een bedrag van maximaal twee maal het verkregen voordeel.

3.1.2.3 Vaststelling van de boete op € 2.000.000

Ernst/duur en mate van verwijtbaarheid

Zoals hierboven uiteengezet, geldt het systeem van verhoging of verlaging van het basisbedrag met maximaal 50% op gronden van ernst/duur en verwijtbaarheid niet, als de boete wordt vastgesteld op een bedrag van maximaal twee maal het verkregen voordeel. Niettemin blijven dit relevante factoren. Op basis van de algemene evenredigheidsnorm van artikel 5:46 Awb zal de AFM de hoogte van de boete daarop afstemmen.

Ten aanzien van de ernst/duur en mate van verwijtbaarheid in deze zaak geldt het volgende:

- **Ernst/ duur van de overtreding**

Hierboven is uiteengezet dat de overtreding Friendly Finance in de periode van 10 juni 2011 tot en met 2 mei

---

²⁶ In de brief van 24 juni 2013, waarin om onderbouwing van de gemaakte kosten wordt gevraagd, schrijft de AFM onder meer: “De AFM benadrukt dat, mocht worden besloten tot boeteoplegging, het in het belang van Friendly Finance B.V. is om duidelijkheid te geven over haar financiële situatie. Bij gebreke van die duidelijkheid kan de AFM de hoogte van een op te leggen boete niet toespitsen op de specifieke omstandigheden van het geval. Als voorbeeld verwijst de AFM naar de kostenposten uit het Income statement. Met de omvang van de daar genoemde kostenposten kan de AFM alleen rekening houden als voldoende duidelijk is wat voor kosten dit specifiek betreft en zoveel mogelijk wordt aangetoond dat de kosten ook daadwerkelijk gemaakt zijn.”

2012 inkomsten heeft opgeleverd van circa € 3.800.000. Dit is circa € 350.000 per maand. Friendly Finance heeft dus fors verdiend aan de overtreding. Dit ten koste van consumenten van wie mag worden verondersteld dat zij, gelet op hun zwakke financiële positie, niet in aanmerking kwamen voor een regulier krediet.²⁷ Friendly Finance heeft die kwetsbare consumenten hoge kosten in rekening gebracht (honderden procenten op jaarbasis) en daarmee het risico op een schulden螺旋 vergroot. De AFM acht de overtreding om deze redenen zeer ernstig.

- *Mate van verwijtbaarheid*

Na de invoering van het verbod op flitskredieten, heeft Friendly Finance een alternatieve constructie opgetuigd in een poging om de nieuwe wet- en regelgeving te omzeilen. Zoals hierboven uiteengezet, had die constructie feitelijk alle kenmerken van krediet. Friendly Finance heeft daarmee bewust het risico genomen om de wet te overtreden. Ook nadat de AFM zich jegens Friendly Finance op het standpunt had gesteld dat sprake was van een overtreding, heeft zij haar activiteiten onverminderd voortgezet. Er was een last onder dwangsom voor nodig om de overtreding te laten beëindigen. Kennelijk heeft Friendly Finance het risico om de wet te overtreden bewust afgewogen tegen de hoge verdiensten die de kredietverstrekking haar opleverden. De overtreding, en het laten voortduren ervan na correspondentie met de AFM, acht de AFM daarom bovengemiddeld verwijtbaar.

Boete van € 2.000.000 passend

De omvang en ernst van de overtreding (inkomsten van circa € 3.800.000 miljoen ten koste van financieel kwetsbare consumenten) en de bovengemiddelde mate van verwijtbaarheid is reden om een zeer hoge boete op te leggen. Alles in overweging nemend, acht de AFM een boete van € 2.000.000 passend. Met een lager bedrag zou het voordeel dat Friendly Finance minimaal door de overtreding heeft verkregen niet worden weggenomen.

Geen matiging op grond van draagkracht

Zoals hierboven uiteengezet, geldt niet op grond van het Bbbfs de verplichting om bij het vaststellen van de boete rekening te houden met de draagkracht van de overtreder, als de boete wordt vastgesteld op een bedrag van maximaal twee maal het verkregen voordeel. Niettemin kan die draagkracht een relevante factor zijn in het kader van de evenredigheid van de boete.

De AFM wijst het beroep van Friendly Finance op matiging van de boete wegens beperkte draagkracht af, omdat Friendly Finance onvoldoende gegevens heeft verstrekt om haar financiële positie adequaat te kunnen beoordelen. Op welke punten de aangeleverde informatie tekort schiet, is uiteengezet in paragraaf 3.1.2.2 van dit besluit. De daar genoemde informatie is evenzeer van belang voor het beoordelen van het verzoek tot matiging, bijvoorbeeld omdat de AFM met een beperkte draagkracht geen rekening kan houden, voor zover die het gevolg zou zijn van

---

²⁷ Verwezen wordt naar het Eindrapport van 2 juni 2009 van het Instituut voor Onderzoek van Overheidsuitgaven en Research voor Beleid. Op pagina 54 is te lezen dat “gezien de hoge kosten van flitskrediet vergeleken met alternatieven zoals rood staan en reguliere leningen kan verondersteld worden dat Nederlanders die gebruik maken van flitskredieten hun credit cards of faciliteit om rood te staan hebben uitgeput. Flitskrediet kan ook gebruikt worden door mensen die niet in aanmerking komen voor een reguliere lening, bijvoorbeeld omdat ze een BKR-notering hebben of omdat zij reeds tot hun verantwoord kredietmaximum hebben geleend.”

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 30 van 33

irreëel hoge kosten (zoals *in concern* kosten van in totaal circa [REDACTED]).

3.1.2.4 Conclusie

Op grond van het voorgaande stelt de AFM de boete vast op € 2.000.000,-.

3.1.3 Betaling van de boete

Het bedrag van € 2.000.000,- dient te worden overgemaakt op bankrekening [REDACTED] (The Royal Bank of Scotland N.V.) ten name van AFM te Amsterdam, onder vermelding van factuurnummer [REDACTED]. Friendly Finance ontvangt geen afzonderlijke factuur voor dit bedrag.

De boete moet worden betaald binnen zes weken na de datum van dit besluit.²⁸ Als Friendly Finance bezwaar maakt tegen dit besluit, wordt de verplichting om de boete te betalen geschorst, totdat op het bezwaar is beslist. Die verplichting wordt ook geschorst als Friendly Finance na de bezwaarprocedure in beroep gaat, totdat op het beroep is beslist.²⁹ Over de periode dat de verplichting om de boete te betalen is geschorst, is Friendly Finance wel de wettelijke rente verschuldigd.³⁰

3.2 Besluit tot openbaarmaking van de boete

Omdat de AFM aan Friendly Finance een boete oplegt wegens overtreding van artikel 2:60, eerste lid, Wft, moet de AFM het besluit tot boeteoplegging openbaar maken, nadat dit definitief is geworden (nadat het niet langer mogelijk is om bezwaar of beroep in te stellen).³¹ Ook moet de AFM het besluit ook al eerder openbaar maken, namelijk vijf werkdagen nadat dit aan Friendly Finance is toegestuurd.³²

De wetgever heeft het openbaar maken van bestuurlijke boetes verplicht om deelnemers op de financiële markten te waarschuwen. Dit in het belang van de ordelijke en transparante financiële marktprocessen, zuivere verhoudingen tussen marktpartijen en de zorgvuldige behandeling van cliënten.³³ De AFM kan slechts afzien van openbaarmaking, als die in strijd is of zou kunnen komen met het doel van het door de AFM uit te oefenen toezicht op de naleving van de Wft.

Van dat laatste is in dit geval geen sprake. Van openbaarmaking na bekendmaking van het boetebesluit kan daarom niet worden afgezien.

De AFM publiceert de volledige tekst van het boetebesluit (met uitzondering van vertrouwelijke informatie) op haar website, onder begeleiding van een persbericht met de kern van het boetebesluit. Van het persbericht zal

²⁸ Dit volgt uit artikel 4:87, eerste lid, en de artikelen 3:40 en 3:41 Awb.

²⁹ Dit volgt uit artikel 1:85, eerste lid, Wft.

³⁰ Dit volgt uit artikel 1:85, tweede lid, Wft.

³¹ Dit volgt uit artikel 1:98 Wft.

³² Dit volgt uit artikel 1:97, eerste lid Wft.

³³ Zie *Kamerstukken II* 2005-06, 29 708, nr. 19, p. 301-303 en 420-421, nr. 20, p. 30 en nr. 39, p. 8-10.

Datum	12 juli 2013
Ons kenmerk	[REDACTED]
Pagina	31 van 33

tevens een Engelse vertaling verschijnen. Ook wordt een bericht over de boete opgenomen in de periodieke AFM-nieuwsbrieven (consumenten/professionals) en wordt een bericht op Twitter geplaatst. De AFM kan daarnaast het besluit publiceren door middel van een advertentie in één of meer landelijke dagbladen.

De bijlage bij dit besluit bevat de volledige tekst van het besluit dat op de website van de AFM openbaar zal worden gemaakt, geschoond van vertrouwelijke informatie. Mocht u van mening zijn dat er desondanks vertrouwelijke tekst in staat die geschoond zou moeten worden, dan verneemt de AFM dat graag zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen 3 werkdagen na bekendmaking van dit besluit.

De volgende basistekst wordt in het te publiceren persbericht en/of de advertentie opgenomen:

“AFM legt boete op aan Friendly Finance voor aanbieden van flitskrediet zonder vergunning

De Autoriteit Financiële Markten (AFM) heeft op 12 juli 2013 een bestuurlijke boete van € 2 miljoen opgelegd aan Technicolor Dreamcoat B.V., voorheen genaamd Friendly Finance B.V. De boete is opgelegd, omdat Friendly Finance van 10 juni 2011 tot en met 2 mei 2012 flitskrediet heeft aangeboden zonder te beschikken over de daartoe benodigde vergunning. Dat is een overtreding van de Wet op het financieel toezicht (artikel 2:60, eerste lid, Wft).

Consumenten konden via de website www.betaaldag.nl van Friendly Finance snel geld lenen tegen hoge kosten. Ze konden alvast een deel van hun loon dat nog niet was uitbetaald (een zogenoemde loonvordering) verkopen aan Friendly Finance. Het bedrag dat Friendly Finance betaalde voor dit stukje loon was aanzienlijk lager dan de werkelijke waarde hiervan. Friendly Finance betaalde bijvoorbeeld € 200,- voor een loonvordering van € 250,-. Als de consument eenmaal zijn loon had ontvangen, moest hij de loonvordering binnen één werkdag aan Friendly Finance betalen. Bij te late betaling was hij een contractuele boete verschuldigd.

Het gaat om een zeer ernstige overtreding. Met het aanbieden van de flitskredieten heeft Friendly Finance forse bedragen verdiend. Over de periode van ongeveer elf maanden bedroegen haar inkomsten circa € 3,8 miljoen, waarvan een winst overbleef van meer dan € 2 miljoen. Friendly Finance heeft die bedragen verdiend ten koste van financieel kwetsbare consumenten, die voor het flitskrediet – op jaarbasis – vaak honderden procenten aan kosten verschuldigd waren. Hierbij bestond het risico dat deze consumenten steeds dieper in de schulden kwamen.

Friendly Finance heeft met deze constructie krediet aangeboden. Sinds 25 mei 2011 is het verboden om dit soort kortlopende kredieten (flitskredieten) aan te bieden zonder vergunning van de AFM.

Aanbieders van deze kortlopende kredieten hebben een vergunning nodig als ze meer dan onbetekenende kosten in rekening brengen. In dat geval mogen ze geen tarieven in rekening brengen die hoger zijn dan het maximale wettelijke rentepercentage van 15 procent. Een vergunning biedt extra bescherming aan consumenten. Voordat de AFM een vergunning verleent, toetst zij onder meer of een onderneming voldoet aan de eisen van betrouwbaarheid, deskundigheid en integriteit. Bovendien moet een onderneming met een vergunning zich houden aan de zogenoemde doorlopende gedragsregels. Deze gaan onder meer over een zorgvuldige dienstverlening aan consumenten.

Datum 12 juli 2013
Ons kenmerk [REDACTED]
Pagina 32 van 33

Als een overtreding meer dan € 2 miljoen aan voordeel heeft opgeleverd, kan de AFM de boete vaststellen op ten hoogste twee keer het bedrag van dat behaalde voordeel. De AFM maakt in deze zaak gebruik van die mogelijkheid en acht, alle omstandigheden in aanmerking genomen, een boete van € 2 miljoen passend.

Het in het besluit vervatte oordeel van de AFM kan door belanghebbende(n) ter toetsing aan de rechter worden voorgelegd.

Het volledige besluit kunt u hiernaast in PDF-formaat downloaden. Bij vragen of klachten kunt u contact opnemen met het Meldpunt Financiële Markten van de AFM: 0900-5400 540 (0,05 euro per minuut).

De AFM bevordert eerlijke en transparante financiële markten. Wij zijn de onafhankelijke gedragstoezichthouder op de markten van sparen, lenen, beleggen en verzekeren. De AFM bevordert zorgvuldige financiële dienstverlening aan consumenten en ziet toe op een eerlijke en efficiënte werking van kapitaalmarkten. Ons streven is het vertrouwen van consumenten en bedrijven in de financiële markten te versterken, ook internationaal. Op deze manier draagt de AFM bij aan de welvaart en de economische reputatie van Nederland.”

Let op: De AFM kan, al naargelang de omstandigheden op het moment van publicatie, bovengenoemde publicatietekst wijzigen of aanvullen.

Publicatie vindt niet eerder plaats dan nadat vijf werkdagen zijn verstreken na de dag waarop het besluit tot boeteoplegging aan Friendly Finance bekend is gemaakt. De publicatie wordt opgeschort als Friendly Finance verzoekt om een voorlopige voorziening als bedoeld in artikel 8:81 Awb. Publicatie wordt dan in elk geval geschorst, totdat de voorzieningenrechter uitspraak heeft gedaan.

Als Friendly Finance om een voorlopige voorziening vraagt, verzoekt de AFM dit per e-mail (blp-functionaris@afm.nl) aan haar door te geven. Ook vraagt de AFM Friendly Finance het verzoek om een voorlopige voorziening per fax toe te sturen (faxnummer 020 - 797 3833). Als Friendly Finance niet overgaat tot het indienen van een verzoek om een voorlopige voorziening, zal de AFM de boete openbaar maken, op de wijze zoals hiervoor genoemd.

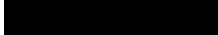
Over de publicatie op grond van artikel 1:98 Wft zal de AFM een beslissing nemen, zodra het boetebesluit definitief is geworden.

4. Hoe kunt u bezwaar maken?

Iedere belanghebbende kan tegen deze beschikking bezwaar maken door binnen zes weken na bekendmaking daarvan een bezwaarschrift in te dienen bij de AFM, t.a.v. Juridische Zaken, Postbus 11723, 1001 GS Amsterdam. Een bezwaarschrift kan ook per fax (faxnummer 020-797 3835), per e-mail (e-mailadres bezwarenbox@afm.nl) of met het bezwaarformulier op de website van de AFM (www.afm.nl/bezwaar) worden ingediend. Aan deze elektronische verzending stelt de AFM nadere eisen die op haar website worden toegelicht. Een van die eisen is dat een bezwaarschrift niet aan andere AFM faxnummers of AFM e-mailadressen dan de hier genoemde kan

Datum 12 juli 2013

Ons kenmerk

Pagina 33 van 33

worden gestuurd. De AFM neemt het bezwaarschrift alleen inhoudelijk in behandeling als aan deze eisen is voldaan.

Hoogachtend,
Autoriteit Financiële Markten

[was getekend]
Assistent boetefunctionaris

[was getekend]
Plaatsvervangend boetefunctionaris